

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp — HE 29/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 18/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

oikeudenkäynnistä hallintoasioissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään oikeusturvan ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeista hallintoasiaa ja muuta julkisoikeudellista oikeussuhdetta koskevassa oikeudenkäynnissä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan oikeudenkäynnissä yleisissä hallintotuomioistuimissa, joita ovat korkein hallinto-oikeus ja alueelliset hallinto-oikeudet, mukaan lukien Ahvenanmaan hallintotuomioistuin.

Lisäksi tätä lakia sovelletaan hallintoasiaa koskevassa oikeudenkäynnissä vakuutusoikeudessa, markkinaoikeudessa ja työtuomioistuimessa.

Tätä lakia sovelletaan myös valitusasioita käsittelemään perustetussa lautakunnassa siten kuin siitä erikseen säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään hallintotuomioistuimesta, sovelletaan myös 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin tuomioistuihin ja lautakuntiin niiden käsitellessä hallintolainkäyttöasiaa.

Muulle kuin tuomioistuimelle tai valitusasioita käsittelemään perustetulle lautakunnalle tehtävän valituksen käsittelystä säädetään hallintolain (434/2003) 3 a §:ssä.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *viranomaisella* valtion virastoa ja laitosta, Ahvenanmaan maakunnan viranomaista, kunnallista viranomaista, itsenäistä julkisoikeudellista laitosta sekä muuta julkista hallintotehtävää hoitavaa;

2) *lainvoimalla* viranomaisen ja hallintotuomioistuimen päätöksen pysyvyyttä siten, että siihen ei enää voida hakea muutosta säännönmukaisin muutoksenhakukeinoin oikaisuvaatimuksen määräajan tai valitusajan päätyttyä tai sen vuoksi, että päätökseen ei saa vaatia oikaisua tai hakea muutosta valittamalla.

5 §

Esteellisyys

Tuomari ei saa käsitellä asiaa hallintotuomioistuimessa, jos hän on esteellinen. Tuomaria koskevia säännöksiä esteellisyydestä sovelletaan myös tuomioistuimen muuhun jäseneseen, esittelijään, pöytäkirjanpitäjään ja siihen, joka muutoin osallistuu asian käsittelyyn.

Hallintotuomioistuimen päätösvaltaisuuden tuomarin esteellisyyttä koskevassa asiassa sovelletaan, mitä päätösvaltaisuudesta pääasiassa säädetään. Hallintotuomioistuin voi kuitenkin ratkaista esteellisyysväitteen myös, kun siinä on vähintään yksi lainoppinut jäsen.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Esteellisyyteen sekä esteellisyysväitteen esittämiseen ja käsittelyyn hallintotuomioistuimessa sovelletaan muuten, mitä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 13 §:ssä ja 13 luvussa säädetään tuomarin esteellisyydestä.

2 luku

Valitus hallintopäätöksestä

6 §

Hallintopäätöksen valituskelpoisuus

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta.

Valittamalla ei saa hakea muutosta päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Valittamalla ei myöskään saa hakea muutosta hallinnon sisäiseen määräykseen, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista.

7 §

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla myös se, jolla on 1 momentin mukaan valitusoikeus asiassa.

8 §

Valitustie hallintopäätöksestä

Viranomaisen päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Valtioneuvoston yleisistunnon päätöksestä valitetaan kuitenkin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valittamisesta muihin hallintotuomioistuihin säädetään erikseen.

Alistettavassa asiassa annetusta päätöksestä valitetaan samalle tuomioistuimelle tai viranomaiselle, jolle päätös alistetaan.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

9 §

Valitus kunnallisen viranomaisen, Ahvenanmaan maakunnan viranomaisen ja kirkollisen viranomaisen päätöksestä

Valituksesta kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa (410/2015).

Valituksesta Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ja sen alaisen viranomaisen sekä Ahvenanmaan kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991).

Valituksesta evankelis-luterilaisen kirkon sekä sen seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranomaisen päätökseen säädetään kirkkolaissa (1054/1993). Valituksesta ortodoksisen kirkon ja sen seurakunnan viranomaisen päätökseen säädetään ortodoksisesta kirkosta annetussa laissa (985/2006).

10 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus

Alueellisesti toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä on hallintopäätöksen tehneen viranomaisen toimialue.

Jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialue on useammassa kuin yhdessä tuomiopiirissä, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä viranomaisen päätoimipaikka sijaitsee. Jollei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä päätös on tehty.

Jos päätöksen tehneen viranomaisen toimialueena on koko maa, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä valittajan kotipaikka sijaitsee. Jos päätös koskee kiinteistöä tai aluetta, toimivaltainen on kuitenkin se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa kiinteistöstä tai alueesta sijaitsee. Viranomaisen toimialueena pidetään koko maata myös silloin, kun Ahvenanmaa ei kuulu sen toimialueeseen.

Jos 3 momentissa tarkoitettuna viranomaisen päätös koskee useaa kiinteistöä tai aluetta, jotka sijaitsevat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä, taikka useaa henkilöä tai yhteisöä, joiden kotipaikat sijaitsevat eri hallinto-oikeuksien tuomiopiireissä, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä viranomaisen päätoimipaikka sijaitsee. Jollei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä päätös on tehty.

Jos asiassa ei ole toimivaltaista hallinto-oikeutta 1—4 momentin perusteella, toimivaltainen on Helsingin hallinto-oikeus.

11 §

Asiakokonaisuuden yhdessä käsitteleminen hallinto-oikeudessa

Sen estämättä, mitä 10 §:ssä säädetään, hallinto-oikeus on toimivaltainen käsittelemään asian, joka kuuluu samaan asiakokonaisuuteen hallinto-oikeudessa vireillä olevan asian kanssa. Edellytyksenä on, että:

1) hallinto-oikeus on asiallisesti toimivaltainen käsittelemään kyseessä olevaan asiaryhmään kuuluvia asioita;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

- 2) asioiden yhdessä käsitteleminen on erityisestä syystä tarpeen; ja
  - 3) asioiden yhdessä käsittelystä ei aiheudu oikeudenkäynnin osapuolille kohtuutonta haittaa.
- Hallinto-oikeus voi siirtää toimivaltaansa kuuluvan asian 1 momentissa tarkoitetun hallinto-oikeuden käsiteltäväksi sovittuaan asiasta vastaanottavan tuomioistuimen kanssa. Ennen siirtoa on kuultava oikeudenkäynnin osapuolia.
- Siirtopäätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

12 §

Perustevalitus

Perustevalitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään valituksesta, jollei muualla laissa toisin säädetä.

3 luku

Valituksen tekeminen

13 §

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

14 §

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle, jollei erikseen säädetä, että valitus toimitetaan viranomaiselle. Jos valitus on saapunut valitusajassa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, sitä ei kuitenkaan jätetä tutkimatta sillä perusteella, että se olisi lain mukaan tullut toimittaa viranomaiselle.

Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituksen valitusajassa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle. Tämän on toimitettava valitus viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle.

15 §

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);

3) vaatimusten perustelut;

4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoiteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

16 §

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;

2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

17 §

Virheellisen valitusosoituksen vaikutus

Jos valitus on puuttuneen tai virheellisen valitusosoituksen vuoksi tehty väärää menettelyä noudattaen, valitusta ei tämän vuoksi jätetä tutkimatta.

Jos valitus on puuttuneen tai virheellisen valitusosoituksen takia toimitettu väärälle hallintotuomioistuimelle tai viranomaiselle, tämän on siirrettävä valitus toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle. Siirrosta on ilmoitettava valittajalle.

18 §

Asian siirto

Jos valitus on erehdyksestä toimitettu hallintotuomioistuimelle, jonka toimivaltaan asian käsittely ei kuulu, se voi siirtää asian toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle tai viranomaiselle. Siirrosta voidaan tehdä erillinen päätös. Siirrosta on aina kuitenkin ilmoitettava valittajalle.

Siirto ei pidennä valitusaikaa.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

4 luku

Muu hallintolainkäyttöasia

19 §

Muun hallintolainkäyttöasian vireillepano

Hallintolainkäytössä käsiteltävä muu asia kuin valitus tai ylimääräinen muutoksenhaku (*muu hallintolainkäyttöasia*) pannaan hallintotuomioistuimessa vireille kirjelmällä, jossa on ilmoitettava:

- 1) vaatimus ja sen perustelut;
  - 2) viranomainen, henkilö, yhteisö tai muu taho, johon vaatimus kohdistuu.
- Kirjelmään on liitettävä asiakirjat, joihin vireillepanija vetoaa vaatimuksensa tueksi.

20 §

Hallintoriita-asia

Hallinto-oikeus käsittelee hallintoriita-asiana riidan, joka:

- 1) säädetään laissa ratkaistavaksi hallintoriita-asiana;
- 2) koskee julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta;
- 3) koskee muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta johtuvaa etua, oikeutta tai velvollisuutta; tai
- 4) koskee hallintosopimusta.

Asiaa ei kuitenkaan käsitellä hallintoriita-asiana, jos asia voidaan tai on voitu ratkaista hallintopäätöksellä tai perustevalitukseen annettavalla päätöksellä.

21 §

Hallintoriita-asian vireillepanoaika

Hakemus, jolla hallintoriita-asia pannaan vireille, on toimitettava toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle viiden vuoden kuluessa siitä, kun asia on tullut riitaiseksi. Julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta koskeva hakemus on kuitenkin toimitettava hallinto-oikeudelle viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona maksua on vaadittu tai maksuvelvollisuuden peruste on syntynyt.

22 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus hallintoriita-asiassa

Hallintoriita-asian käsittelee se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä henkilöllä tai yhteisöllä, johon vaatimus kohdistuu, on kotipaikka. Oikeushenkilöä tai yksityistä elinkeinonharjoittajaa vastaan esitetty vaatimus voidaan kuitenkin käsitellä myös siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä oikeushenkilöllä tai elinkeinonharjoittajalla on toimipaikka.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Valtiota, kuntaa tai muuta julkisoikeudellista oikeushenkilöä vastaan esitetty vaatimus käsitellään kuitenkin siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä vaatimuksen esittäjällä on kotipaikka. Julkisoikeudellista oikeushenkilöä vastaan esitetty vaatimus voidaan käsitellä myös siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä tämän oikeushenkilön puhevaltaa käyttävän viranomaisen kotipaikka tai toimipaikka sijaitsee.

Jos hallintoriita-asiassa ei 1 tai 2 momentin mukaan ole toimivaltaista hallinto-oikeutta, asia käsitellään Helsingin hallinto-oikeudessa.

23 §

Valitusta koskevien säännösten soveltaminen

Muuhun hallintolainkäyttöasiaan sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa säädetään valituksesta.

5 luku

Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen

24 §

Puhevalta

Jokaisella on oikeus käyttää puhevaltaa omassa asiassaan, jollei laissa toisin säädetä.

25 §

Vajaavaltaisen puhevalta

Vajaavaltaisen puhevaltaa käyttää hänen edunvalvojansa, huoltajansa tai muu laillinen edustajansa, jollei laissa toisin säädetä.

Vajaavaltaisella on kuitenkin oikeus käyttää yksin puhevaltaa sellaista tuloa tai varallisuutta koskevassa asiassa, josta hänellä on oikeus määrätä. Vajaavaltainen, joka on täyttänyt 18 vuotta, käyttää itse yksin puhevaltaa henkilöään koskevassa asiassa, jos hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Alaikäisellä, joka on täyttänyt 15 vuotta, ja hänen huoltajallaan tai muulla laillisella edustajallaan on kummallakin oikeus erikseen käyttää puhevaltaa asiassa, joka koskee alaikäisen henkilöä tai henkilökohtaista etua tai oikeutta.

26 §

Edunvalvojan puhevalta

Täysivaltaiselle määrätty edunvalvoja käyttää päämiehensä ohella itsenäisesti puhevaltaa asioissa, jotka kuuluvat hänen tehtäviinsä. Edunvalvojan ja hänen päämiehensä ollessa eri mieltä on päämiehen kanta ratkaiseva, jos hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Jos päämiehen toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavoin kuin vajaavaltaiseksi julistamalla, edunvalvoja käyttää yksin päämiehen puhevaltaa asiassa, josta päämiehellä ei ole oikeutta päättää. Edunvalvoja ja hänen päämiehensä käyttävät kuitenkin yhdessä puhevaltaa asiassa, josta heidän tulee päättää yhdessä.

27 §

Päämiehen sekä edunvalvojan tai huoltajan kuuleminen

Jos kuuleminen on tarpeen päämiehen edun vuoksi tai asian selvittämiseksi, on:

- 1) edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan käyttäessä puhevaltaa kuultava päämiestä;
- 2) päämiehen käyttäessä puhevaltaa kuultava edunvalvojaa, huoltajaa tai muuta laillista edustajaa.

28 §

Edunvalvojan määrääminen oikeudenkäyntiä varten

Hallintotuomioistuin voi vireillä olevassa oikeudenkäynnissä määrätä asianosaiselle edunvalvojan oikeudenkäyntiä varten, jos asianosainen on kykenemätön valvomaan etuaan heikentyneen terveydentilan tai muun erityisen syyn vuoksi.

Tuomioistuimen on määrättävä edunvalvoja oikeudenkäyntiä varten, jos asianosaisen edunvalvoja, huoltaja tai muu laillinen edustaja on esteellinen tai ei muuten voi käyttää asiassa puhevaltaa.

Edunvalvojan määräys on voimassa, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei tuomioistuin toisin päättä. Edunvalvojaan sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään.

29 §

Asianosaisseuraanto

Jos asianosainen kuolee oikeudenkäynnin aikana, hänen oikeudenomistajansa tulevat hänen sijaansa, jollei asian laadusta muuta johdu.

Jos oikeudenkäynti koskee omistusoikeuden tai muun oikeuden käyttämistä ja tämä oikeus siirtyy oikeudenkäynnin aikana toiselle, oikeuden uusi omistaja tulee alkuperäisen sijaan, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Sama koskee tilannetta, jossa asianosaisasema riippuu omistusoikeudesta tai muusta oikeudesta.

30 §

Asiamies ja avustaja

Oikeudenkäynnin osapuoli saa käyttää asiamiestä tai avustajaa. Asiamiehen ja avustajan on oltava asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista (715/2011)

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja. Asiamies tai avustaja voi kuitenkin olla myös muu rehellinen ja tehtävään sopiva ja kykenevä täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Hallintotuomioistuimen tuomari tai esittelijä ei saa toimia asiamiehenä eikä avustajana lukuun ottamatta oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetun läheisensä asiaa taikka asiaa, jossa hänellä tai hänen edellä tarkoitetulla läheisellään on osaa. Virkamies ei saa toimia asiamiehenä tai avustajana, jos se on vastoin hänen virkavelvollisuuttaan.

Asiamiehenä tai avustajana ei saa toimia se, joka on asiaa käsittelevään tuomariin tai esittelijään oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa suhteessa. Asiamiehenä tai avustajana ei myöskään saa toimia se, joka on osallistunut asian käsittelyyn tuomioistuimessa tai viranomaisessa tai ollut siinä vastapuolen asiamiehenä tai avustajana. Jos hallintotuomioistuin havaitsee, että asiamies tai avustaja on oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetussa suhteessa asiaa käsittelevään tuomariin tai esittelijään, tuomioistuimen on ilmoitettava siitä asiamiehelle tai avustajalle.

31 §

Esiintymiskielto ja asian saattaminen valvontalautakunnalle

Jos asiamies tai avustaja on tehtäväänsä sopimaton, tuomioistuin voi kieltää häntä toimimasta asiamiehenä tai avustajana yksittäisessä asiassa. Kiellosta on ilmoitettava päämiehelle ja varattava tälle tilaisuus uuden asiamiehen tai avustajan hankkimiseen.

Tuomioistuin voi myös kieltää asiamieheltä tai avustajalta oikeuden toimia siinä tuomioistuimessa asiamiehenä tai avustajana enintään kolmen vuoden ajan, jos siihen on syytä. Tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksestään asianajajista annetussa laissa (496/1958) tarkoitetulle valvontalautakunnalle, jos päätös koskee asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa.

Tuomioistuin voi ilmoittaa asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan muusta tämän velvollisuuksien vastaisesta menettelystä 2 momentissa tarkoitetulle valvontalautakunnalle.

32 §

Asiamiehen valtuutus

Asiamiehen on esitettävä valtakirja.

Jollei hallintotuomioistuin toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- 1) päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- 2) asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- 3) valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Jos valtakirja esittämisvelvollisuudesta huolimatta puuttuu, tuomioistuimen on varattava tilaisuus sen esittämiseen. Tämä ei kuitenkaan estä käsittelyn jatkamista.

Asiamies ei saa ilman päämiehen suostumusta siirtää toiselle henkilölle valtuutusta, joka on annettu nimetylle henkilölle.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

33 §

Valittajien yhdyshenkilö

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

34 §

Asiamiehen ja avustajan salassapitovelvollisuus

Oikeudenkäyntiasiamies tai -avustaja ei saa luvattomasti ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta tai liikesalaisuutta, jonka hän on saanut tietää:

- 1) hoitaessaan oikeudenkäyntiin liittyvää tehtävää;
- 2) antaessaan oikeudellista neuvontaa päämiehen oikeudellisesta asemasta esitutkinnassa tai muussa oikeudenkäyntiä edeltävässä käsittelyvaiheessa;
- 3) antaessaan oikeudellista neuvontaa oikeudenkäynnin käynnistämiseksi tai sen välttämiseksi.

Sama koskee asian käsittelyssä käytettävää tulkkia, kääntäjää ja sellaista henkilöä, joka osallistuu päämiehen asian hoitamiseen, sekä 68 §:ssä tarkoitettua vajaavaltaisen tukihenkilöä.

Rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

6 luku

Asian käsittely ja selvittäminen

35 §

Tuomioistuimen prosessinjohto

Hallintotuomioistuimen on huolehdittava oikeudenkäynnin johtamisesta.

36 §

Käsittelytavat

Asia käsitellään hallintotuomioistuimessa kirjallisesti valituksen, valituksen kohteena olevan päätöksen ja muun oikeudenkäyntiaineiston perusteella.

Asiassa voidaan järjestää myös suullinen valmistelu, suullinen käsittely, katselmus tai tarkastus.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

37 §

Asian selvittäminen

Hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi. Hallintotuomioistuimen on tarvittaessa osoitettava asianosaiselle tai päätöksen tehneelle viranomaiselle, mitä lisäselvitystä asiassa tulee esittää.

Hallintotuomioistuimen on hankittava oma-aloitteisesti selvitystä siinä laajuudessa kuin käsittelyn tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus ja asian laatu sitä vaativat.

Asianosaisen ja päätöksen tehneen viranomaisen on esitettävä selvitystä vaatimustensa perusteluista totuudenmukaisesti. Niiden on myötävaikutettava asian selvittämiseen sen oikeudellisen luonteen edellyttämällä tavalla. Viranomaisen on oikeudenkäynnissä otettava huomioon tasapuolisesti yleiset ja yksityiset edut.

38 §

Velvollisuus selvityksen esittämiseen

Jokaisella on velvollisuus saapua tuomioistuimeen kuultavaksi sekä sallia katselmuksen toimitaminen taikka esittää tuomioistuimelle 51 §:ssä tarkoitettu esine tai asiakirja, jollei laissa toisin säädetä.

Jos henkilöllä on velvollisuus tai oikeus kieltäytyä todistamasta tuomioistuimessa, häntä ei kuitenkaan voida velvoittaa esittämään asiakirjaa tai esinettä taikka sallimaan katselmuksen toimitamista selvityksen esittämiseksi vaitiolo-velvollisuuden tai vaitiolo-oikeuden piiriin kuuluvasta seikasta.

39 §

Oikeus selvityksen esittämiseen

Asianosaisella ja päätöksen tehneellä viranomaisella on oikeus esittää haluamansa selvitys hallintotuomioistuimelle.

Tuomioistuin voi jättää huomioon ottamatta sellaisen aineiston, joka selvästi ei kuulu käsiteltävään asiaan.

40 §

Valituksen ja muun kirjelmän täydentäminen

Jos valitus tai muu hallintotuomioistuimelle toimitettu kirjelmä on puutteellinen, hallintotuomioistuimen on varattava kirjelmän laatijalle tilaisuus kohtuullisessa määräajassa täydentää sitä, jollei täydentäminen ole asian käsittelyn kannalta tarpeetonta. Täydennyspyynnössä on samalla ilmoitettava, millä tavoin kirjelmä on puutteellinen ja mitä täydentämisen laiminlyönnistä voi seurata.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

41 §

Uusien vaatimusten esittäminen

Valitusajan päättymisen jälkeen uuden vaatimuksen saa esittää vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitusajan päättymisen jälkeen valittaja saa esittää uusia perusteluja vaatimuksensa tueksi, jollei asia sen johdosta muutu toiseksi.

Asianosainen saa kuitenkin oikeudenkäynnin aikana vaatia täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä, suullista käsittelyä tai oikeudenkäyntikulujen korvausta tai tehdä muun oikeudenkäyntiin liittyvän sivuvaatimuksen.

42 §

Päätöksen tehneen viranomaisen lausunto

Päätöksen tehneen viranomaisen on hallintotuomioistuimen pyynnöstä annettava selostuksensa asiasta, vastattava oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuttava esitetystä selvityksestä.

Viranomaisen on hallintotuomioistuimen pyynnöstä toimitettava sille päätöksen perusteena olleet asiakirjat ja muu tarvittava selvitys.

Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

43 §

Muun viranomaisen ja asiantuntijan kuuleminen

Hallintotuomioistuin voi oma-aloitteisesti pyytää erityistä asiantuntemusta vaativasta kysymyksestä lausunnon muulta kuin päätöksen tehneeltä viranomaiselta taikka yksityiseltä asiantuntijalta. Tuomioistuin voi myös kuulla asiantuntijaa suullisessa käsittelyssä. Tuomioistuin voi pyytää lausunnon myös asiantuntijalta, jonka oikeudenkäynnin osapuoli nimeää ja jonka kuulemista hallintotuomioistuin pitää tarpeellisena.

Asiantuntijan on oltava rehelliseksi ja alallaan taitavaksi tunnettu. Asiantuntijana ei saa toimia se, joka on asiaan tai asianosaiseen sellaisessa suhteessa, että hänen puolueettomuutensa vaarantuu.

44 §

Asianosaisen kuuleminen

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus esittää käsityksensä muiden oikeudenkäynnin osapuolten esittämistä vaatimuksista sekä muusta oikeudenkäyntiaineistosta.

Asian saa ratkaista varaamatta asianosaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi, jos valitus jätetään heti tutkimatta tai se on ilmeisen perusteeton tai oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaaminen ei muutoin edellytä kuulemista.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös valituksen tehnyttä viranomaista.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Rajoituksista asianosaisen oikeuteen saada tieto oikeudenkäyntiin liittyvästä asiakirjasta, joka ei ole julkinen, säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain (381/2007) 9 §:ssä.

45 §

Selvityksen määräaika

Hallintotuomioistuimen on asetettava asian laatuun nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa sen pyytämä vastaus tai muu selvitys on toimitettava.

Tuomioistuin voi määräajan kuluttua ratkaista asian, vaikka pyydettyä selvitystä ei ole toimitettu. Tästä on ilmoitettava määräaika asetettaessa.

46 §

Selvityksen rajoittaminen

Kun hallintotuomioistuin katsoo asian tulleen selvitetyksi, se voi asettaa asian laatuun nähden kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa oikeudenkäynnin osapuolten on toimitettava mahdollinen lisäaineisto asiassa. Jos osapuoli toimittaa lisäaineistoa tämän määräajan jälkeen, hallintotuomioistuin voi jättää sen huomioon ottamatta.

47 §

Suullinen valmistelu

Hallintotuomioistuin voi järjestää suullisen valmistelun sen selvittämiseksi, mistä asiaan liittyvistä seikoista oikeudenkäynnin osapuolet ovat erimielisiä sekä mitä selvitystä vaatimusten tueksi on esitettävissä. Suullisessa valmistelussa ei kuulla todistajia eikä asiantuntijoita.

Suulliseen valmisteluun voidaan kutsua yksinomaan asiamies, jollei asianosaisen henkilökohtaista läsnäoloa pidetä tarpeellisena.

Suullisesta valmistelusta laaditaan pöytäkirja, johon merkitään asia ja sen yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä käsittelyyn osallistuneet henkilöt.

48 §

Katselmus

Hallintotuomioistuin voi järjestää asian selvittämiseksi katselmuksen. Katselmuksessa tehdään havaintoja kiinteistöstä, maisemasta, rakennelmasta tai muusta sellaisesta kohteesta, jota ei hankaluudetta voida tuoda tuomioistuimeen.

Katselmus voidaan kuitenkin tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa vain, jos se on välttämätöntä asian selvittämiseksi.

Hallintotuomioistuimen on kutsuttava katselmukseen asianosaiset ja päätöksen tehnyt viranomais. Katselmuksesta laaditaan pöytäkirja, johon merkitään asian yksilöimiseksi tarpeelliset

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

tiedot, läsnä olleet henkilöt sekä selostus katselmuksen kulusta. Katselmuksen kohde on kuvattava, jollei se ole tarpeetonta.

Katselmukseen sovelletaan lisäksi, mitä 62 §:ssä säädetään oikeudenkäynnin osapuolten kutsumisesta suulliseen käsittelyyn ja mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 38 §:n 2 momentissa säädetään.

49 §

Tarkastus

Hallintotuomioistuin voi katselmuksen sijasta tehdä paikalla tarkastuksen tosiseikan todentamiseksi. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Tarkastuksesta ilmoitetaan asianosaisille ja päätöksen tehneelle viranomaiselle etukäteen.

Tarkastuksesta laaditaan pöytäkirja, johon merkitään asian yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot, läsnä olleet henkilöt sekä selostus tarkastuksen kulusta. Tarkastuksen kohde on kuvattava, jollei se ole tarpeetonta.

50 §

Hallintotuomioistuimen tiedonsaantioikeus

Hallintotuomioistuimella on oikeus pyynnöstä saada maksutta viranomaiselta salassapitosäännösten estämättä kaikki asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat. Tuomioistuin voi määrätä viranomaisen esittämään tarpeellisen selvityksen. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

51 §

Asiakirjan ja esineen esittäminen

Hallintotuomioistuin voi määrätä muun kuin viranomaisen toimittamaan tämän hallussa olevan asiakirjan tai esineen tuomioistuimelle tai esittämään sen tuomioistuimessa, jos asiakirjalla tai esineellä voidaan olettaa olevan merkitystä todisteena asiassa. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

Asiakirjan ja esineen toimittamiseen ja esittämiseen tuomioistuimelle sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 39 §:ssä ja 40 §:n 2 momentissa säädetään kirjallisesta todisteesta ja esineen tuomisesta oikeuteen.

52 §

Tulkitseminen ja kääntäminen

Hallintotuomioistuin huolehtii tulkimisesta ja kääntämisestä, jos henkilö ei osaa tuomioistuimessa kielilain (423/2003) mukaan käytettävää kieltä taikka ei sairauden tai vammaisuuden vuoksi voi tulla ymmärretyksi ja:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

1) asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa sitä käsitelleen viranomaisen on tullut huolehtia tulkitsemisesta tai kääntämisestä hallintolain 26 §:n 1 momentin tai muun säännöksen nojalla;

2) tuomioistuin ratkaisee ensi asteena hallintoriita-asian tai muun hallintolainkäyttöasian, joka on tullut vireille viranomaisen aloitteesta; tai

3) henkilöä kuullaan suullisesti.

Erityisestä syystä tuomioistuin voi huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä muussakin kuin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa.

Tulkkina tai kääntäjänä ei oikeudenkäynnissä saa toimia henkilö, joka on sellaisessa suhteessa asianosaiseen tai asiaan, että hänen luotettavuutensa voi tästä syystä vaarantua.

Suomen ja ruotsin kieltä käyttävän oikeudesta viranomaisen järjestämään tulkkaukseen sekä käännökseen säädetään kielilaissa. Saamelaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään säädetään saamen kielilaissa (1086/2003). Hallintotuomioistuimen on myös huolehdittava siitä, että muiden Pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkitsemis- ja käännösavun siten kuin Pohjoismaiden kansalaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään muussa pohjoismaassa Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä tehdyssä sopimuksessa (SopS 11/1987) määrätään.

53 §

Laillinen este

Laillinen este on sillä, joka sairauden tai yleisen liikenteen keskeytymisen tai muun niihin rinnastuvan syyn vuoksi ei voi noudattaa hallintotuomioistuimen asettamaa määräaikaa. Laillisesta esteestä ja sen päättymisestä on viipymättä ilmoitettava tuomioistuimelle.

Jos asianosainen ei laillisen esteen vuoksi voi saapua kuultavaksi tai noudattaa muuta hallintotuomioistuimen asettamaa määräaikaa, tuomioistuimen on siirrettävä asian käsittelyä ja asetettava uusi määräaika.

Jos asianosaisen oikeudenkäyntiasiamiehellä tai avustajalla on laillinen este eikä hänen sijaansa ole ajoissa voitu saada toista asiamiestä tai avustajaa, katsotaan tuomioistuimen asettaman määräajan noudattamatta jättämisen johtuneen laillisesta esteestä.

54 §

Järjestyksen turvaaminen oikeudenkäynnissä

Hallintotuomioistuimen tulee huolehtia järjestyksestä oikeudenkäynnissä. Oikeudenkäyntitilaisuudesta voidaan poistaa se, joka häiritsee asian käsittelyä. Tuomioistuimella on oikeus saada poliisilta virka-apua oikeudenkäyntitilaisuuden järjestämiseksi ja järjestyksen turvaamiseksi oikeudenkäyntitilaisuudessa.

Tuomioistuin voi tuomita henkilön maksettavaksi enintään 1 000 euron suuruisen järjestyssakon. Sakko voidaan tuomita, jos henkilö ei tuomioistuimen varoituksesta huolimatta noudata puheenjohtajan määräyksiä, puhuu tuomioistuimen arvoa loukkaavasti taikka muutoin käyttäytyy häiritsevästi tai sopimattomasti oikeudenkäyntitilaisuudessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu sakko voidaan tuomita myös vastaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella, jos aineisto on tuomioistuimen varoituksesta huolimatta tuomioistuimen arvoa loukkaavaa tai muutoin sopimatonta.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Jos henkilö on poistettu oikeudenkäyntitilaisuudesta, tuomioistuimen on harkittava, voidaan-ko asian käsittelyä siitä huolimatta jatkaa.

55 §

Arvio asian käsittelyajasta

Hallintotuomioistuimen on pyynnöstä ilmoitettava arvio asian käsittelyajasta.

56 §

Uhkasakkolain soveltaminen

Oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi asetettavan uhkasakon asettamiseen ja tuomitsemiseen sovelletaan, mitä uhkasakkolain (1113/1990) 2 luvussa säädetään.

7 luku

Suullinen käsittely

57 §

Suullisen käsittelyn järjestäminen

Hallintotuomioistuimen on järjestettävä suullinen käsittely, jos tuomioistuin pitää sitä tarpeellisenä tai yksityinen asianosainen sitä vaatii. Suullisessa käsittelyssä voidaan kuulla asianosaista, päätöksen tehnyttä viranomaista, todistajia ja asiantuntijoita sekä ottaa vastaan muuta selvitystä.

Tuomioistuin voi asianosaisten vaatimuksesta huolimatta jättää suullisen käsittelyn järjestämättä, jos:

1) suullista käsittelyä vaatineen asianosaisasema perustuu kunnan tai muun yhteisön jäsenyyteen;

2) asian ratkaisemiseksi merkityksellisistä tosiseikoista on jo saatu riittävä selvitys, jonka perusteella asia voidaan ratkaista ilman, että tuomioistuimelle jää varteenotettava epäilystä tosiseikoista;

3) tosiseikat voidaan selvittää muulla tavoin;

4) suullinen käsittely on jo järjestetty samassa asiassa hallintotuomioistuimessa; tai

5) suullisen käsittelyn järjestäminen on muuten ilmeisen tarpeetonta, kun otetaan huomioon asian laatu ja merkitys asianosaiselle sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset.

Korkein hallinto-oikeus voi asianosaisten vaatimuksesta huolimatta jättää suullisen käsittelyn järjestämättä myös, jos asiassa on kyse muutoksenhausta hallintotuomioistuimen päätökseen eikä suullisen käsittelyn järjestäminen ole tarpeen asian selvittämiseksi.

Suullista käsittelyä vaativan on ilmoitettava, minkä vuoksi sen järjestäminen on tarpeen ja mitä selvitystä hän esittäisi suullisessa käsittelyssä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Jos asiassa vedotaan asiantuntijalausuntoon tai yksityisluonteiseen kirjalliseen todistajankerptomukseen, suullinen käsittely asiantuntijan tai todistajan kuulemiseksi järjestetään vain, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi.

58 §

Päätös suullisen käsittelyn järjestämisestä

Hallintotuomioistuin päättää suullista käsittelyä koskevasta vaatimuksesta pääasian yhteydessä tai tekee asiasta välipäätöksen.

Jos hallintotuomioistuin ei järjestä asianosaisen vaatimaa suullista käsittelyä, tästä on ilmoitettava asianosaisille. Samalla asianosaisille on varattava tilaisuus esittää kirjallista lisäselvitystä. Ilmoittamisesta voidaan luopua, jos valitus jätetään tutkimatta tai hylätään heti taikka jos ilmoittaminen muusta vastaavasta syystä on ilmeisen tarpeetonta.

59 §

Suullisen käsittelyn rajoittaminen

Hallintotuomioistuin voi rajoittaa suullista käsittelyä siten, että se koskee ainoastaan osaa asiasta, asianosaisten ja päätöksen tehneen viranomaisen käsitysten selvittämistä tai suullisen todistelun vastaanottamista, tai muulla vastaavalla tavalla.

60 §

Suullisen käsittelyn kulku

Suullisessa käsittelyssä hallintotuomioistuin:

- 1) esittää aluksi yhteenvedon siitä, mistä asiassa on kysymys;
- 2) kuulee asianosaisia ja päätöksen tehnyttä viranomaista;
- 3) kuulee tarvittaessa todistajia ja asiantuntijoita sekä ottaa vastaan muuta selvitystä;
- 4) kuulee lopuksi oikeudenkäynnin osapuolia käsittelyssä esitetyistä seikoista.

61 §

Todistajan nimeäminen

Oikeudenkäynnin osapuolet nimeävät todistajansa. Hallintotuomioistuin voi nimetä todistajia myös omasta aloitteestaan.

Tuomioistuin voi asettaa määräajan, jossa oikeudenkäynnin osapuolten on nimettävä todistajat.

Tuomioistuin päättää, keitä todistajiksi kutsutaan.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

62 §

Oikeudenkäynnin osapuolten kutsuminen

Hallintotuomioistuimen on kutsuttava suulliseen käsittelyyn oikeudenkäynnin osapuolet. Jos suullista käsittelyä on rajoitettu 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kutsumatta voidaan jättää ne asianosaiset, joiden läsnäolo on ilmeisen tarpeetonta.

Kutsutun tai hänen laillisen edustajansa poissaolo suullisesta käsittelystä ei estä asian käsitte-lyä ja ratkaisemista.

Asianosainen tai hänen laillinen edustajansa voidaan kutsua saapumaan henkilökohtaisesti suulliseen käsittelyyn, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi. Kutsun tehosteeksi voidaan asettaa sakon uhka.

Tuomioistuimen on tuomittava uhkasakko maksettavaksi ja asetettava uusi korkeampi sakon uhka, jos asianosainen tai hänen laillinen edustajansa ei noudata 3 momentissa tarkoitettua kut-sua ja tuomioistuin edelleen pitää asianomaisen henkilökohtaista läsnäoloa tarpeellisena. Uhka-sakkoa ei tuomita maksettavaksi, jos asia käsitellään ja ratkaistaan asianomaisen poissaolosta huolimatta tai poissaolo johtuu laillisesta esteestä.

63 §

Muiden kuultavien kutsuminen

Hallintotuomioistuin päättää asiantuntijan ja todistajan kutumisesta suulliseen käsittelyyn. Lisäksi tuomioistuin päättää niiden muiden henkilöiden ja viranomaisten kutumisesta, joiden kuulemista se pitää tarpeellisena.

Hallintotuomioistuin huolehtii 1 momentissa tarkoitettujen kuultavien kutumisesta. Tuomioistuin voi myös oikeuttaa oikeudenkäynnin osapuolen kutsumaan asiantuntijan tai todistajan.

Tuomioistuin voi kutsua todistajan suulliseen käsittelyyn sakon uhalla. Todistajan kutsumiseen sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 62 ja 64 §:ssä säädetään uhkasa-kosta ja todistajan noutamisesta tuomioistuimeen.

64 §

Kutsun sisältö

Kutsussa suulliseen käsittelyyn on mainittava tarpeelliset tiedot käsiteltävästä asiasta ja oikeu-denkäynnin osapuolista sekä ilmoitettava käsittelyn ajankohta ja paikka. Kutsussa on lisäksi il-moitettava poissaolon seurauksista ja siitä, että kutsutun on viipymättä ilmoitettava laillisesta esteestä ja sen päättymisestä.

Todistajalle ja asiantuntijalle on kutsussa myös ilmoitettava hänen oikeudestaan saada enna-kolta korvaus matka- ja toimeentulokustannuksistaan sekä siitä, ettei hän ole velvollinen saapu-maan hallintotuomioistuimeen, jos hänelle ei pyynnöstä huolimatta ole maksettu ennakkoa.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

65 §

Muut kutsumista koskevat säännökset

Kutsumisessa noudatetaan muuten, mitä tässä laissa säädetään tiedoksiannosta. Kutsumiseen sovelletaan myös, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 42 §:ssä säädetään Suomen ulkopuolella tiedoksi annettavasta kutsusta.

66 §

Todistajan esteellisyys

Todistajana ei voida kuulla asianosaista eikä muutakaan henkilöä, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta oikeudenkäynnin kohteena oleva asia välittömästi koskee, eikä tällaisen henkilön lailista edustajaa.

Todistajana ei voida kuulla myöskään henkilöä, joka toimii oikeudenkäynnin osapuolena olevan viranomaisen puhevaltaa käyttävänä edustajana samassa oikeudenkäynnissä.

Todistajan nimeämiseen sovelletaan myös, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 31 ja 32 §:ssä säädetään.

67 §

Henkilökohtainen kuuleminen

Suullisessa käsittelyssä voidaan kuulla henkilökohtaisesti myös henkilöä, jota ei 66 §:n perusteella voida kuulla todistajana, jos kuuleminen on tarpeen asian selvittämiseksi.

Tuomioistuin voi kutsua sakan uhalla kuultavaksi henkilön, jota ei voida kuulla todistajana hänen asianosaisuuteen rinnastettavan asemansa vuoksi.

68 §

Vajaavaltaisen kuuleminen

Vajaavaltaista voidaan kuulla suullisessa käsittelyssä, jos vajaavaltainen antaa siihen suostumuksensa. Alle 12-vuotiasta voidaan kuitenkin kuulla muussa kuin omassa asiassaan vain, jos kuuleminen on välttämätöntä asian ratkaisemiseksi eikä kuulemisesta arvioida aiheutuvan hänelle merkittävää haittaa. Harkittaessa vajaavaltaisen henkilökohtaista kuulemistä on otettava huomioon oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset. Kuulemisen yhteydessä vajaavaltaiselle ei saa antaa sellaisia tietoja, jotka voisivat vakavasti vaarantaa hänen terveyttään tai kehitystään. Jos vajaavaltaisen suojaamiseksi tai hänen itsenäisen mielipiteensä selvittämiseksi on tarpeen, vajaavaltaista kuullaan henkilökohtaisesti siten, että hänen lisäksi läsnä on vain yksi tai useampi hallintotuomioistuimen jäsen.

Jos vajaavaltaista kuullaan 1 momentissa säädetyllä tavalla ilman, että kaikki oikeudenkäynnin osapuolet ovat läsnä, asianosaisille ja osapuolena olevalle viranomaiselle voidaan varata tilaisuus ehdottaa, mistä seikoista vajaavaltaista tulisi kuulla. Lisäksi osapuolille on varattava tilaisuus tutustua kuulemisen sisällöstä laadittuun tai tallennettuun oikeudenkäyntiaineistoon ja lau-

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

sua mielipiteensä sen sisällöstä. Oikeutta tietojen saamiseen voidaan rajoittaa, jos tiedon antamista jättäminen on välttämätöntä vajaanvaltaisen suojaamiseksi tai hänen muun erittäin tärkeän etunsa turvaamiseksi eikä tiedon antamista jättäminen vaaranna oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista.

Tuomioistuin voi tarvittaessa määrätä vajaanvaltaiselle kuultavalle tukihenkilön, jonka tehtävänä on olla asianomaisen henkilökohtaisena tukena suullisessa käsittelyssä.

69 §

Todistajan vaitiolo-oikeus

Asianosaisen nykyinen tai entinen aviopuoliso taikka nykyinen avopuoliso, sisarus, sukulainen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa taikka se, jolla on vastaavanlainen parisuhteeseen tai sukulaisuuteen rinnastuva läheinen suhde asianosaiseen, saa kieltäytyä todistamasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö suostuu todistamaan, suostumusta ei voida peruuttaa, ellei muusta tässä laissa säädetystä salassapitovelvollisuudesta tai vaitiolo-oikeudesta muuta johdu.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, todistaja saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen ilmaisisi:

1) liikesalaisuuden, elleivät erittäin tärkeät syyt ottaen huomioon asian laatu, todisteen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja seuraukset sen esittämättä jättämisestä sekä muut olosuhteet vaadi todistamista;

2) sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 16 §:ssä tarkoitettua tietoa.

Todistaja saa kieltäytyä kertomasta seikan, jonka kertominen saattaisi hänet tai häneen 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön syytteen vaaraan tai myötävaikuttaisi hänen tai häneen mainitussa suhteessa olevan henkilön syyllisyyden selvittämiseen.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 33 §:ssä tarkoitettu anonyymi todistaja saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen saattaisi paljastaa hänen henkilöllisyytensä tai yhteystietonsa.

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu henkilö, jolle on talletettu turvakielto, saa kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen saattaisi paljastaa hänen yhteystietonsa.

70 §

Todistajan velvollisuus kieltäytyä todistamasta

Hallintotuomioistuimen päätösneuvottelun sisällöstä ei saa todistaa.

Jokaisella muulla kuin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 33 §:ssä tarkoitetulla anonyymilla todistajalla on velvollisuus kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen saattaisi paljastaa anonyymien todistajan henkilöllisyyden tai hänen yhteystietonsa.

Jokaisella muulla kuin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä, jolle on talletettu turvakielto, on velvollisuus kieltäytyä todistamasta siltä osin kuin todistaminen saattaisi paljastaa kyseisen henkilön yhteystiedot.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Lisäksi velvollisuuteen kieltäytyä todistamasta sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 10 §:ssä, 11 §:n 3 momentissa, 12 §:n 3—5 momentissa, 13 §:n 1 ja 3 momentissa, 15 §:n 1 momentissa sekä 16 §:ssä säädetään.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:n 3 momentissa, 12 §:n 3—5 momentissa, 13 §:n 1 ja 3 momentissa sekä 16 §:ssä tarkoitettu henkilön velvollisuus kieltäytyä todistamasta säilyy, vaikkei asianomainen henkilö enää ole siinä asemassa, jossa hän on saanut tiedon todistettavasta seikasta.

Henkilöllä, joka on saanut oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 11 §:n 3 momentissa taikka 13 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitetun tiedon toimiessaan lainkohdassa tarkoitetun henkilön palveluksessa tai muuten hänen apunaan, on vastaava velvollisuus kieltäytyä todistamasta kuin mainituissa lainkohdissa tarkoitetuilla henkilöillä. Palveluksessa tai apuna toiminut henkilö voidaan kuitenkin määrätä todistamaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 15 §:n 1 momentissa säädettyillä edellytyksillä.

71 §

Muussa laissa säädetyn vaihtolovelvollisuuden vaikutus todistajan kuulemiseen

Muussa laissa säädetyn vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvasta seikasta voidaan kuulla todistajaa vain, jos:

- 1) kuuleminen on välttämätöntä asian selvittämiseksi; tai
- 2) se, jonka hyväksi vaihtolovelvollisuus on säädetty, suostuu todistamiseen.

Hallintotuomioistuin ei kuitenkaan saa kuulla todistajaa tämän 1 momentissa tarkoitetun vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvasta seikasta, jos kuulematta jättämiselle on erittäin tärkeän yleisen edun taikka lapsen edun tai erittäin tärkeän muun yksityisen edun vuoksi erityisen painavat perusteet eikä kuulematta jättäminen vaaranna oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista.

72 §

Todistajan kieltäytymisen perustelevinen

Jos todistaja kieltäytyy todistamasta, hänen on ilmoitettava kieltäytymisensä peruste ja saatettava todennäköiseksi sitä tukevat seikat.

Jos henkilö kuitenkin kieltäytyy todistamasta 69 §:n 4—6 momentissa tai 70 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetulla perusteella, kieltäytyminen hyväksytään, jollei hän ole selvästi erehtynyt kieltäytymistä koskevan oikeuden tai velvollisuuden sisällöstä tai kieltäytyminen ole muutoin selvästi perusteeton.

73 §

Kuuleminen teknisellä tiedonvälitystavalla

Todistajaa tai muuta henkilöä voidaan kuulla suullisesti myös käyttäen videoneuvottelua tai muuta tiedonvälitystapaa.

Oikeudenkäynnin osapuolille on varattava tilaisuus esittää kuultavalle kysymyksiä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

74 §

Suullisen käsittelyn pöytäkirja

Suullisesta käsittelystä laaditaan pöytäkirja, johon merkitään asia ja sen yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä läsnä olleet henkilöt. Lisäksi pöytäkirjaan merkitään käsittelyssä esitetyt vaatimukset, tehdyt päätökset sekä selostus käsittelyn kulusta.

75 §

Tallentaminen

Hallintotuomioistuimen on äänitettävä tai muulla vastaavalla tavalla tallennettava kuuleminen suullisessa käsittelyssä.

Hallintotuomioistuimen on lisäksi tallennettava kuuleminen kuultaessa lasta lastensuojelulain (417/2007) 86 §:n mukaisesti muulla tavoin kuin suullisessa käsittelyssä.

Jos tallentaminen ei ole mahdollista, pöytäkirjaan on riittävän täsmällisesti merkittävä, mitä asiassa on kerrottu. Pöytäkirjattu suullinen lausuma on heti luettava ja pöytäkirjaan on merkittävä lausuman antajan ilmoitus siitä, onko lausuma merkitty oikein pöytäkirjaan.

Tallenne on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ajan asian ratkaisemisesta. Jos asiassa on haettu muutosta valittamalla, tallenne on kuitenkin säilytettävä, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

76 §

Todistelukustannusten korvaaminen

Todistajalla on oikeus saada kohtuullinen korvaus tarpeellisista matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä.

Hallintotuomioistuimen omasta aloitteestaan kutsumalle todistajalle samoin kuin valtion nimeämälle todistajalle maksetaan korvaus valtion varoista sen mukaan kuin valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa (666/1972) säädetään. Oikeusapua saaneen asianosaisen nimeämällä todistajalla on oikeus saada korvausta valtion varoista siten kuin oikeusapulaissa (257/2002) säädetään.

Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen oikeudenkäynnin osapuolten on suoritettava korvaus nimeämälleen todistajalle. Todistajalle voidaan kuitenkin maksaa korvaus valtion varoista, jos todistaminen on ollut tarpeen asian selvittämiseksi.

Yksityisen asianosaisen nimeämällä todistajalla on oikeus saada ennakolta korvaus matka- ja toimeentulokustannuksista. Ennakon suorittamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 65 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

77 §

Muiden kustannusten korvaaminen

Yksityisellä asianosaisella tai tämän laillisella edustajalla, joka on velvoitettu saapumaan sakon uhalla, on oikeus saada kohtuullinen korvaus tarpeellisista matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä valtion varoista, jos hänen läsnäolonsa on ollut tarpeen asian selvittämiseksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan kustannusten korvaamiseen myös, kun joku muu kuin oikeudenkäynnin osapuoli, todistaja tai asiantuntija on kutsuttu kuultavaksi sakon uhalla tai velvoitettu toimittamaan hallintotuomioistuimeen asiakirja tai esine.

Hallintotuomioistuimen määräämälle asiantuntijalle maksetaan kohtuullinen palkkio työstä ja korvaus tarpeellisista kuluista valtion varoista. Muulle asiantuntijalle maksettavaan palkkioon ja korvaukseen sovelletaan, mitä 76 §:n 3 momentissa säädetään todistajalle suoritettavasta korvauksesta.

Edellä 28 §:ssä tarkoitettulla edunvalvojalla ja 68 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tukihenkilöllä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tarpeellisista matka- ja toimeentulokustannuksista sekä taloudellisesta menetyksestä valtion varoista.

Tuomioistuin voi määrätä 1—4 momentissa tarkoitettun korvauksen tai osan siitä maksettavaksi ennakolta.

Valtion varoista maksettavaan korvaukseen sovelletaan muutoin, mitä valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetussa laissa säädetään.

78 §

Muut säännökset todistajan ja asiantuntijan kuulemisesta

Todistajan ja asiantuntijan suulliseen kuulemiseen sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 43—46 ja 50 §:ssä sekä 51 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään.

8 luku

Hallintotuomioistuimen päätöksenteko

79 §

Asian ratkaiseminen

Hallintotuomioistuimen on päätöksessään annettava ratkaisu esitettyihin vaatimuksiin. Hallintotuomioistuimen tulee harkita kaikkia esiin tulleita seikkoja ja päättää, mihin seikkoihin ratkaisu voidaan perustaa.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

80 §

Hallintotuomioistuimen päätös

Asian käsittelyn lopettavan hallintotuomioistuimen ratkaisun nimikkeenä on päätös. Muun kuin asian käsittelyn lopettavan ratkaisun nimikkeenä on välipäätös.

81 §

Ratkaisu valitusasiassa

Hallintotuomioistuin voi hyväksyä tai hylätä valituksen tai jättää sen tutkimatta kokonaan tai osittain. Päätöksessään tuomioistuin voi:

- 1) pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen;
- 2) kumota valituksen kohteena olevan päätöksen;
- 3) palauttaa asian uudelleen käsiteltäväksi;
- 4) muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä; tai
- 5) siirtää valituksen toimivaltaiseen viranomaiseen tai tuomioistuimeen.

Tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta, jos:

- 1) valituksen tutkiminen ei kuulu sen toimivaltaan;
- 2) päätös ei ole valituskelpoinen;
- 3) muutoksenhaku valittamalla on laissa kielletty;
- 4) valittajalla ei ole valitusoikeutta;
- 5) valitusta ei ole tehty määräajassa;
- 6) valitus on jäänyt puutteelliseksi, vaikka valittajalle on varattu tilaisuus sen täydentämiseen;

tai

- 7) tutkimatta jättämiseen on muu vastaava syy.

Asian käsittely raukeaa, jos valitus peruutetaan tai jos siihen on muu vastaava syy.

82 §

Ratkaisu muussa hallintolainkäyttöasiassa

Hallintotuomioistuin voi käsitellessään 4 luvussa tarkoitettua muuta hallintolainkäyttöasiaa hylätä tai hyväksyä esitetyn vaatimuksen tai jättää sen tutkimatta kokonaan tai osittain.

Hyväksyessään hallintoriitahakemuksen hallinto-oikeus voi:

- 1) velvoittaa maksamaan julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen tai hallintosopimukseen perustuvan suorituksen tai suorittamaan muun tällaiseen oikeussuhteeseen perustuvan toimen; tai
- 2) vahvistaa julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen tai hallintosopimukseen perustuvan edun, oikeuden tai velvollisuuden.

Hallintotuomioistuin jättää muussa hallintolainkäyttöasiassa esitetyn vaatimuksen tutkimatta, jos:

- 1) asian käsittely ei kuulu sen toimivaltaan;
- 2) vaatimusta ei voida käsitellä hallintolainkäyttöasiana;
- 3) asia voidaan tai on voitu ratkaista hallintopäätöksellä tai perustevalitukseen annettavalla päätöksellä;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

- 4) vireillepanijalla ei ole oikeutta panna asiaa vireille;
  - 5) vaatimusta ei ole tehty säädetyssä määräajassa; tai
  - 6) tutkimatta jättämiseen on muu vastaava syy.
- Asian käsittely raukeaa, jos vaatimus peruutetaan tai jos siihen on muu vastaava syy.

83 §

Hyödyntämiskielto

Hallintotuomioistuin ei saa hyödyntää selvitystä, joka on hankittu laissa säädetyn vaitiolooikeuden tai vaitiolovelvollisuuden vastaisesti tai muulla tavoin lainvastaisesti, jos hyödyntäminen vaarantaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumisen, kun otetaan huomioon asian laatu, selvityksen hankkimistapaan liittyvän oikeudenloukkauksen vakavuus, hankkimistavan merkitys selvityksen luotettavuudelle, selvityksen merkitys asian ratkaisemisen kannalta ja muut olosuhteet.

84 §

Rangaistusluonteisen hallinnollisen taloudellisen seuraamuksen käsittelyn viivästyminen

Jos rangaistusluonteisen hallinnollisen taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskevan asian käsittely on viivästynyt niin, että viivästys loukkaa asianosaisen oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa, hallintotuomioistuin voi ottaa viivästyksen huomioon ratkaisussaan.

Tuomioistuin voi viivästyksen hyvittämiseksi alentaa seuraamuksen määrää, lieventää sitä tai poistaa sen kokonaan.

85 §

Äänestäminen

Jos hallintotuomioistuimen jäsenet eivät ole samaa mieltä ratkaisusta, siitä on äänestettävä. Ratkaisusta äänestetään virkaikäjärjestyksessä siten, että nuorin jäsen esittää kantansa ensin ja istunnon puheenjohtaja viimeiseksi. Muu kuin lainoppinut jäsen esittää kantansa ennen lainoppinutta jäsentä. Jos tuomioistuimen jäsen esittelee asian, hänen on kuitenkin esitettävä kantansa ensin.

Äänestyksessä voittaa kanta, jota jäsenten enemmistö on kannattanut. Äänen mennessä tasan voittaa kanta, jota puheenjohtaja on kannattanut. Rangaistusluonteista hallinnollista seuraamusta tai uhkasakon tuomitsemista koskevassa asiassa sekä päätettäessä todistajan noutamisesta tuomioistuimeen taikka tuomittaessa järjestyssakko voittaa äänen mennessä tasan kuitenkin kanta, joka on lievempi sille, johon seuraamus kohdistuu.

Äänestämiseen sovelletaan muutoin, mitä siitä oikeudenkäymiskaassa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

86 §

Päätöksen sisältö

Päätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) tuomioistuimen nimi ja päätöksen päiväys;
  - 2) oikeudenkäynnin osapuolet ja päätös, josta valitetaan;
  - 3) tarpeellisilta osiltaan selostus asian aikaisemman käsittelyn vaiheista;
  - 4) osapuolten vaatimukset ja tarpeellisilta osiltaan niiden perustelut;
  - 5) tarpeellisilta osiltaan selostus asiassa saaduista selvityksistä;
  - 6) ratkaisu perusteluineen;
  - 7) päätöksentekoon osallistuneiden nimet;
  - 8) ilmoitus äänestyksestä, jolloin äänestyslausunnot on liitettävä päätökseen;
  - 9) ilmoitus esittelijän eriävästä mielipiteestä, jolloin eriävä mielipide on liitettävä päätökseen;
- sekä
- 10) ilmoitus tuomioistuinmaksusta.

Jos hallintotuomioistuimen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, päätöksessä on ilmoitettava, mihin säännökseen valituskielto perustuu.

87 §

Päätöksen perusteleminen

Hallintotuomioistuimen on perusteltava päätöksensä. Perusteluista on ilmentävä sovelletut lainkohdat sekä se, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun ja mihin oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu.

Välipäätös voidaan perustella esittämällä pelkästään sovelletut lainkohdat, jollei asian luonne edellytä muita perusteluja.

88 §

Valitusosoitus

Hallintotuomioistuimen päätökseen on liitettävä valitusosoitus, jos päätökseen saa hakea muutosta valittamalla.

Valitusosoituksessa on mainittava:

- 1) valitusaika ja miten se lasketaan;
- 2) tuomioistuin, johon päätöksestä saa valittaa;
- 3) tuomioistuin tai viranomainen, jolle valitus toimitetaan, sekä tarvittavat yhteystiedot; ja
- 4) valittajan velvollisuudesta ilmoittaa yhteystietonsa sekä niiden muutokset.

Valitusosoituksessa on selostettava säännökset valituksen sisällöstä, liitteistä ja perille toimitamisesta sekä valituksen käsittelystä perittävistä maksuista.

Jos asiassa tarvitaan valituslupa, valitusosoituksessa on mainittava perusteet, joilla valituslupa voidaan myöntää.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

89 §

Valitusosoituksen korjaaminen

Jos valitusosoitusta ei ole annettu tai hallintotuomioistuimen päätöksessä on virheellisesti ilmoitettu, ettei päätökseen saa hakea muutosta valittamalla tai että valittaminen edellyttää valitusluvan myöntämistä, tuomioistuimen on annettava lainmukainen valitusosoitus. Valitusaika laskeaan tällöin valitusosoituksen tiedoksisaannista.

Jos valitusosoitus on muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla virheellinen, tuomioistuimen on annettava uusi valitusosoitus, jos sitä pyydetään säädetyssä tai valitusosoituksessa mainitussa valitusajassa. Valitusaika lasketaan tällöin uuden valitusosoituksen tiedoksisaannista.

9 luku

Tiedoksianto

90 §

Tavallinen ja todisteellinen tiedoksianto

Hallintotuomioistuimen päätös tai muu asiakirja annetaan tiedoksi kirjeitse tai sähköisellä viestillä käyttäen tiedoksiannon vastaanottajan tuomioistuimelle tätä tarkoitusta varten ilmoittamaa prosessiosoitetta (*tavallinen tiedoksianto*).

Tiedoksianto on kuitenkin toimitettava todisteellisesti, jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kuluu muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Todisteellista tiedoksiantoa voidaan käyttää myös, jos se on muusta syystä tarpeen asianosaisen oikeuksien turvaamiseksi. Tiedoksianto on toimitettava todisteellisesti myös, jos se koskee päätöksen täytäntöönpanoa tai muuta väliaikaista määräystä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi asianosaiselle myös toimittamalla päätös asianosaisen käyttämälle asianajajalle, julkiselle oikeusavustajalle tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettulle luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle tavallisena tiedoksiantona.

Tiedoksianto toimitetaan todisteellisesti:

- 1) toimittamalla asiakirja kirjeitse vastaanottajalle ja liittämällä siihen vastaanottotodistus, jonka vastaanottaja palauttaa määräajassa tuomioistuimelle;
- 2) toimittamalla asiakirja kirjeitse vastaanottajalle saantitodistusta vastaan;
- 3) luovuttamalla asiakirja vastaanottajalle henkilökohtaisesti;
- 4) käyttämällä todisteellista sähköistä tiedoksiantoa;
- 5) käyttämällä haastetiedoksiantoa tai sijaistiedoksiantoa.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

91 §

Suullinen tiedoksianto

Asiakirja voidaan oikeudenkäynnin kuluessa antaa tiedoksi suullisesti kertomalla asianosaiselle asiakirjan sisältö. Suullisesti ei kuitenkaan voida antaa tiedoksi asian käsittelyn lopettavaa päätöstä eikä sellaista välipäätöstä, johon saa hakea muutosta valittamalla.

Suullisesti voidaan antaa tiedoksi vain sellainen asiakirja, jonka sisällön ja merkityksen asianosainen epäilyksettä ymmärtää asiakirjan laatu ja laajuus huomioon ottaen.

Suullisesti tiedoksi annettu asiakirja toimitetaan erikseen asianosaiselle myös kirjallisesti.

92 §

Tiedoksianto ulkomaille

Tiedoksianto toimitetaan ulkomaille tämän lain tai asianomaisen valtion lainsäädännön mukaisesti, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista muuta johdu.

Jos ulkomaille tarkoitettua tiedoksiantoa ei saada toimitetuksi, asiakirja annetaan tiedoksi Suomessa yleistiedoksiannolla.

93 §

Tiedoksisääntöajankohta

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiannona lähetetystä asiakirjasta seitsemäntenä päivänä asiakirjan lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisääntöajankohdan tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiannotapausta vastaanottajan katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon sinä päivänä, jona asiakirja on vastaanotettu. Vastaanottotodistusta käytettäessä asiakirja katsotaan otetuksi vastaan vastaanottotodistuksen osoittamana päivänä. Käytettäessä sijaistiedoksiannotapausta asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiannotapausta koskevan tiedoksiannotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä suullista tiedoksiannotapausta vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon asiakirjasta silloin, kun hänelle on kerrottu asiakirjan sisältö.

Sähköisen tiedoksiannon tiedoksisääntöajankohdasta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa ja yleistiedoksiannon tiedoksisääntöajankohdasta hallintolaislaissa. Julkipanomenettelyssä annetun päätöksen tiedoksisääntöajankohdasta säädetään erikseen.

94 §

Muut tiedoksiannontapoihin sovellettavat säännökset

Tiedoksiannontapoihin sovelletaan muutoin, mitä siitä hallintolaislaissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

10 luku

Oikeudenkäyntikulut

95 §

Oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus

Oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Yksityinen asianosainen voidaan 1 ja 2 momentista poiketen velvoittaa korvaamaan viranomaisen oikeudenkäyntikuluja vain, jos yksityinen asianosainen on esittänyt ilmeisen perusteetoman vaatimuksen.

96 §

Eriytynen korvausvelvollisuus

Riippumatta siitä, kuinka oikeudenkäyntikulut muutoin on korvattava, oikeudenkäynnin osapuoli voidaan velvoittaa korvaamaan toiselle osapuolelle ne kulut, jotka ovat aiheutuneet siitä, että osapuoli on tahallisesti tai huolimattomuudesta ilmeisen tarpeettomasti pitkittänyt oikeudenkäyntiä.

Tarpeettomana pitkittämisenä voidaan pitää:

- 1) uuden selvityksen tai vaatimuksen esittämistä myöhemmin kuin se olisi ollut esitettävissä, jollei tähän ole painavaa syytä;
- 2) sellaisen väitteen esittämistä, jonka oikeudenkäynnin osapuoli tietää perusteettomaksi;
- 3) jäämistä pois suullisesta tai muusta käsittelystä ilman laillista estettä;
- 4) muuta vastaavaa oikeudenkäyntiin liittyvää menettelyä.

Oikeudenkäynnin osapuolen edustaja, asiamies tai avustaja voidaan velvoittaa yhteisvastuullisesti osapuolen kanssa korvaamaan 1 momentissa säädettyt kulut, jos pitkittyminen on aiheutunut hänen tahallisuudestaan tai huolimattomuudestaan.

97 §

Korvattavat oikeudenkäyntikulut

Korvattavia oikeudenkäyntikuluja ovat:

- 1) oikeudenkäyntikirjelmän laatimisesta, asian ratkaisemiseksi tarvittavan selvityksen hankkimisesta ja muusta oikeudenkäynnin valmistelusta aiheutuneet kulut;
- 2) suulliseen käsittelyyn tai muuhun oikeudenkäyntitilaisuuteen osallistumisesta aiheutuneet kulut;
- 3) todistajalle tai asiantuntijalle maksettava korvaus;
- 4) asiamiehelle tai avustajalle maksettava palkkio ja korvaus;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

5) muut oikeudenkäyntiin välittömästi liittyvät kulut.

Korvausta voidaan suorittaa myös oikeudenkäynnin osapuolelle oikeudenkäynnistä aiheutu-
neesta työstä ja oikeudenkäyntiin välittömästi liittyvästä menetyksestä.

98 §

Korvausvaatimus

Oikeudenkäyntikulujen korvaamista on vaadittava ennen kuin hallintotuomioistuin tekee päätöksen pääasiassa. Vaatimuksessa on eriteltävä oikeudenkäyntikulujen määrä ja sen perusteet.

Hallintotuomioistuin antaa ratkaisun oikeudenkäyntikuluista pääasian yhteydessä. Ennen korvausvelvollisuuden määrittämistä velvoitettavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Jos asia palautetaan viranomaiselle, kysymys siihenastisista kuluista ratkaistaan palauttavassa tuomioistuimessa. Jos asia palautetaan tuomioistuimelle, kuluvaatimus ratkaistaan siinä tuomioistuimessa, johon asia on palautettu.

99 §

Korvausvelvollisuuden kohdistaminen

Jos useampi kuin yksi oikeudenkäynnin osapuolista on vastuussa samoista oikeudenkäyntikuluista, he vastaavat niiden korvaamisesta yhteisvastuullisesti.

Oikeudenkäynnin osapuolen on kuitenkin yksin korvattava ne kustannukset, jotka liittyvät ainoastaan tätä koskevaan asian osaan tai jotka tämä on aiheuttanut pitkittämällä oikeudenkäyntiä tarpeettomasti.

Hallintotuomioistuin määrää, kuinka kulut usean korvausvelvollisen välillä jaetaan tai onko jonkun heistä korvattava kaikki kulut.

100 §

Viivästyskorko

Oikeudenkäyntikulujen korvaukselle on vaadittaessa määrättävä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan siitä lähtien, kun kuu-
kausi on kulunut päivästä, jona päätös on ollut oikeudenkäynnin osapuolten saatavissa.

101 §

Oikeudenkäyntikulut asianosaisseuraannossa

Asianosaisseuraannossa alkuperäinen ja uusi asianosainen vastaavat yhteisvastuullisesti niistä oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat syntyneet ennen seuraantoa. Tämän jälkeen syntyneistä kuluista vastaa uusi asianosainen yksin.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

11 luku

Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen

102 §

Päätöksen korjaaminen

Hallintotuomioistuimen on korjattava päätöksessään oleva kirjoitus- tai laskuvirhe tai muu niihin verrattava selvä virhe. Virhettä ei kuitenkaan saa korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

103 §

Päätöksen täydentäminen

Hallintotuomioistuin voi täydentää päätöstään valitusajassa, kuitenkin viimeistään 30 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös ei sisällä ratkaisua kaikkiin asiassa esitettyihin sivuvaatimuksiin. Päätöstä ei kuitenkaan saa täydentää, jos se johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen.

104 §

Korjaamis- ja täydentämismenettely

Hallintotuomioistuin päättää päätöksen korjaamisesta tai täydentämisestä samassa kokoonpanossa, joka on antanut korjattavan tai täydennettävän päätöksen. Jos jollekin tuomioistuimen jäsenelle on tullut este, päätöksen täydentää tuomioistuin sellaisessa kokoonpanossa, joka olisi ollut toimivaltainen käsittelemään asian. Päätöksen korjaamisesta voi kuitenkin päättää myös asiaa käsitelleen istunnon puheenjohtaja tai tuomioistuimen muu lainoppinut jäsen. Istunnon puheenjohtaja tai tuomioistuimen muu lainoppinut jäsen voi päättää myös täydentämättä jättämisestä.

Ennen päätöksen täydentämistä on kuultava niitä oikeudenkäynnin osapuolia, joita täydentäminen koskee. Korjaamisesta ja täydentämisestä on tehtävä merkintä päätöksen taltiokappaleeseen.

Jos korjattavasta tai täydennettävästä päätöksestä on valitettu, hallintotuomioistuimen on ilmoitettava asian käsiteltäväksi ottamisesta ja toimitettava siinä tehty päätös valitusta käsittelevälle tuomioistuimelle.

Päätöksen korjaamista tai täydentämistä käsitellessään tuomioistuin voi kieltää päätöksensä täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

105 §

Korjaamis- ja täydentämispäätöksen antaminen ja valitus päätöksestä

Korjattu tai täydennetty päätös annetaan maksutta oikeudenkäynnin osapuolille.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Päätöksen korjaamisesta ja täydentämisestä valitetaan niin kuin pääasiasta. Valitusaika korjattusta tai täydennetystä päätöksestä alkaa tämän päätöksen tiedoksisäännästä. Päätökseen, jolla hallintotuomioistuin on hylännyt vaatimuksen korjaamisesta tai täydentämisestä, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

12 luku

Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä

106 §

Hallintotuomioistuimen päätöksen valituskelpoisuus

Valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla hallintotuomioistuin on ratkaissut asian tai jättänyt sen tutkimatta.

107 §

Valittaminen hallintotuomioistuimen päätöksestä

Hallinto-oikeuden hallintolainkäyttöasiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Erikseen säädetään muutoksenhausta valittamalla muun hallintotuomioistuimen päätökseen.

Muutoksenhausta pääasiaan liittyvää vaatimusta koskevasta hallintotuomioistuimen ratkaisusta sovelletaan, mitä muutoksenhausta pääasiaan säädetään.

108 §

Valitus välipäätöksestä

Hallintotuomioistuimen välipäätökseen saa hakea muutosta pääasian yhteydessä. Erikseen saa kuitenkin valittaa hallintotuomioistuimen välipäätöksestä, jolla on:

- 1) määrätty todistajan tai muun henkilön oikeudesta korvaukseen tai korvausvelvollisuudesta;
- 2) kielletty asiasta tai avustajaa esiintymästä oikeudenkäynnissä;
- 3) tuomittu uhkasakkoon oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tarkoitetun velvoitteen laiminlyönnin johdosta tai väliaikaisen määräyksen tehosteeksi;
- 4) tuomittu käsittelyn häiritsemisestä tai muusta sellaisesta toiminnasta järjestyssakko.

109 §

Valitusoikeus hallintotuomioistuimen päätöksestä

Hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa, ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Alkuperäisen hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimen päätökseen, jolla hallintotuomioistuin on kumonnut viranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä.

Viranomainen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

110 §

Valitusluvan hakeminen

Jos asiassa tarvitaan valituslupa, valittajan on valituslupaa hakiessaan ilmoitettava 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste.

111 §

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Korkein hallinto-oikeus voi myöntää valitusluvan myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallintotuomioistuimen päätöksestä.

112 §

Päätöksen perusteleminen eräissä tapauksissa

Sen estämättä, mitä 87 §:ssä säädetään, hallintotuomioistuimen päätöstä koskevan valituksen ratkaissut tuomioistuin voi korvata päätöksensä perusteluja liittämällä päätökseen alemman tuomioistuimen päätöksen perustelut ja viittaamalla niihin.

Valituslupaa koskeva päätös voidaan perustella esittämällä pelkästään sovelletut lainkohdat, jollei asian luonne edellytä muita perusteluja.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

13 luku

Ylimääräinen muutoksenhaku

113 §

Ylimääräiset muutoksenhakukeinot

Ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja ovat menetetyn määräajan palauttaminen ja lainvoimaisen päätöksen purkaminen.

114 §

Menetetyn määräajan palauttaminen

Korkein hallinto-oikeus voi palauttaa menetetyn määräajan sille, joka 53 §:ssä tarkoitetun laillisen esteen tai muun erittäin painavan syyn vuoksi ei ole voinut määräajassa:

- 1) panna vireille oikaisuvaatimusta tai hakea muutosta päätökseen; tai
- 2) ryhtyä muuhun toimenpiteeseen hallintomenettelyssä tai hallintoasian oikeudenkäynnissä.

115 §

Hakemus menetetyn määräajan palauttamiseksi

Menetetyn määräajan palauttamista haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Hakemuksessa on ilmoitettava, mitä määräaika hakemus koskee, sekä esitettävä selvitystä perusteesta, jolla palauttamista haetaan. Hakemukseen on liitettävä asiakirjat, joihin hakemus perustuu.

Hakemus on tehtävä 30 päivän kuluessa laillisen esteen lakkaamisesta. Jos hakemus perustuu muuhun erittäin painavaan syyhyn, uutta määräaika on haettava vuoden kuluessa alkuperäisen määräajan päättymisestä. Menetetty määräaika voidaan erityisen painavista syistä palauttaa myöhemmin tehdystä hakemuksesta.

116 §

Palautettu määräaika

Palautettu määräaika alkaa kulua sitä koskevan päätöksen tiedoksi saamisesta.

117 §

Lainvoimaisen päätöksen purkaminen

Korkein hallinto-oikeus voi purkaa lainvoimaisen hallintopäätöksen tai hallintotuomioistuinten lainvoimaisen päätöksen, jos:

- 1) asianosaiselle ei ole annettu oikeutta tulla kuulluksi tai asian käsittelyssä on tapahtunut muu menettelyvirhe;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

2) päätös perustuu sellaiseen ilmeisesti väärään lain soveltamiseen tai erehdykseen, joka on voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen;

3) asiaan on tullut uutta selvitystä, joka olisi voinut olennaisesti vaikuttaa asiaan, eikä johdu hakijasta, että selvitystä ei ole aikanaan esitetty;

4) päätös on niin epäselvä tai puutteellinen, ettei siitä käy ilmi, miten asia on ratkaistu.

Päätöksen saa purkaa vain, jos päätös loukkaa yksityisen oikeutta tai jos yleinen etu vaatii päätöksen purkamista.

118 §

Purkuhakemus

Päätöksen purkamista haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Hakemuksessa on ilmoitettava vaatimus ja sen perustelut. Hakemukseen on liitettävä päätös, jota hakemus koskee, sekä ne asiakirjat, joihin hakemus perustuu.

Päätöksen purkamista saa hakea asianosainen sekä viranomainen, jolla on ollut oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen, samoin kuin valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies. Lisäksi viranomainen ja hallintotuomioistuimen saa hakea oman päätöksensä purkamista.

Päätöksen purkamista ei kuitenkaan saa hakea, jos päätöksestä voidaan tehdä samalla perusteella perustevalitus.

Oikeudenkäynnin osapuoli saa hakea samassa asiassa päätöksen purkamista vain kerran, jollei asiaa ole erityisen painavasta syystä välttämätöntä tutkia uudelleen.

Muun hakijan kuin viranomaisen ja hallintotuomioistuimen on päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä asianajajaa, julkista oikeusavustajaa tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettua luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa.

119 §

Määräaika purkuasiassa

Päätöksen purkamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun purettavaksi haettu päätös sai lainvoiman. Jos purkuhakemus perustuu 117 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun kuulemisvirheeseen, määräaika on kuitenkin kuusi kuukautta siitä, kun hakija sai tiedon päätöksestä. Erityisen painavista syistä päätöksen purkamista voidaan hakea määräajan päätyttyä.

Korkein hallinto-oikeus voi purkaa vireillä olevan asian yhteydessä siihen liittyvän päätöksen ilman hakemusta viiden vuoden kuluessa siitä, kun purettava päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä se voi purkaa päätöksen määräajan päätyttyä.

120 §

Purkuasiassa annettava päätös

Korkein hallinto-oikeus voi purkaa päätöksen osittain tai kokonaan. Se voi samalla palauttaa tai siirtää asian toimivaltaiselle viranomaiselle tai tuomioistuimelle uudelleen käsiteltäväksi taikka tehdä asiassa uuden päätöksen.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Päätös voidaan perustella esittämällä pelkästään sovelletut lainkohdat, jollei asian luonne edellytä muita perusteluja.

121 §

Valitusta koskevien säännösten soveltaminen

Ylimääräiseen muutoksenhakuun sovelletaan muutoin, mitä tässä laissa säädetään valituksesta.

14 luku

Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset

122 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei kuitenkaan estä päätöksen täytäntöönpanoa asiassa, jossa tarvitaan valituslupa. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana myös, jos:

- 1) laissa niin säädetään;
- 2) päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti;
- 3) päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Valitettaessa erikseen hallintotuomioistuimen tekemästä välipäätöksestä valitus ei estä välipäätöksen täytäntöönpanoa, ellei päätöksen tehnyt tai päätöksestä tehtyä valitusta käsittelevä hallintotuomioistuin toisin määrää.

123 §

Hallintotuomioistuimen määräys päätöksen täytäntöönpanosta ja muu väliaikainen määräys

Hallintotuomioistuin voi valituksen ollessa vireillä kieltää päätöksen täytäntöönpanon, määrätä täytäntöönpanon keskeytettäväksi tai antaa päätöksen täytäntöönpanoa koskevan muun määräyksen. Täytäntöönpanomääräys voidaan kohdistaa myös osaan päätöksestä.

Hallintotuomioistuin voi myös muussa sen käsiteltävänä olevassa hallintolainkäyttöasiassa kuin valitusasiassa antaa asianosaisen oikeuden tai edun toteuttamista turvaavan väliaikaisen määräyksen.

Tuomioistuin voi asettaa määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Vaatus määräyksen antamiseksi tehdään sille tuomioistuimelle, joka on toimivaltainen käsittelemään pääasian. Vaatus on käsiteltävä kiireellisenä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

124 §

Määräyksen voimassaolo

Hallintotuomioistuimen on määrättävä 123 §:ssä tarkoitetun määräyksensä voimassaolosta.

Jos tuomioistuimen päätöksestä saa valittaa, siinä voidaan määrätä, että 123 §:ssä tarkoitettu määräys on voimassa, kunnes päätös on lainvoimainen tai asiaa käsittelevä tuomioistuin määrää toisin.

Päätöksen kumotessaan tuomioistuin voi samalla määrätä, että kumottua päätöstä on edelleen noudatettava, kunnes asia ratkaistaan uudelleen tai kunnes tuomioistuimen päätös on lainvoimainen tai asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää.

15 luku

Voimaantulo

125 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20   .
Tällä lailla kumotaan hallintolainkäyttölaki (586/1996).

126 §

Siirtymäsäännökset

Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn hallintoviranomaisen tai hallintotuomioistuimen päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ylimääräiseen muutoksenhakuun sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä kuitenkin vain, jos se on pantu vireille ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain voimaan tullessa hallintotuomioistuimessa tai muussa valitusviranomaisessa vireillä olevat asiat käsitellään tässä hallintotuomioistuimessa tai valitusviranomaisessa loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan hallintotuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevassa asiassa valitusosoitukseen ja tiedoksiantoon tätä lakia.

127 §

Aiemmat viittaussäännökset

Muualla laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella hallintolainkäyttölakiin tai muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin (154/1950) tarkoitetaan tämän lain voimaan tultua viitasta tähän lakiin.

Laki

hallintolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolain (434/2003) 47 §:n 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Soveltaminen valitusasioihin

Jos laissa säädetään muulle kuin tuomioistuimelle tai valitusasioita käsittelemään perustetulle lautakunnalle tehtävästä valituksesta, valituksen käsittelyyn sovelletaan tämän lain oikaisuvaatimusta koskevia säännöksiä.

47 §

Valitusosoitus

Valitusosoituksessa on selostettava säännökset valituskirjelmän sisällöstä, liitteistä ja valituksen perille toimittamisesta sekä valituksen käsittelystä perittävistä maksuista.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan muulle kuin tuomioistuimelle tai valitusasioita käsittelemään perustetulle lautakunnalle tehdyn valituksen käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tällaisessa asiassa annettuun päätökseen liitettävään valitusosoitukseen sovelletaan kuitenkin tätä lakia.

Laki

korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain (1265/2006) 6 §:n 5 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 649/2016, seuraavasti:

6 §

Korkein hallinto-oikeus on päätösvaltainen myös yhden jäsenen kokoonpanossa käsittelemään ja ratkaisemaan, jollei ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä 1, 2 tai 4 momentissa tarkoitettua monijäsenisen kokoonpanon käyttämistä:

3) tutkimatta jättämisen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 118 §:ssä tarkoitettussa asiassa, jos korkein hallinto-oikeus on jo antanut päätöksen asianosaisen samaa asiaa koskevaan purkuhakemukseen, ja tällaiseen asiaan liittyvän vaatimuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

hallinto-oikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 21 ja 22 §, sellaisina kuin ne ovat, 21 § laissa 648/2016 ja 22 § laissa 382/2007, sekä *muutetaan* 12 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 12 §:n 3 momentti laissa 675/2006 ja 12 §:n 4 momentti laissa 382/2007, seuraavasti:

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Jos valitus tai muussa hallintolainkäyttöasiassa esitetyt vaatimukset on peruutettu kokonaan, yksi lainoppinut jäsen voi tehdä siitä johtuvan ratkaisun. Yksi lainoppinut jäsen voi ratkaista myös asian, jossa on kysymys siitä, onko valitus tai muu hallintolainkäyttöasia pantu vireille määräajassa, sekä päättää siitä, onko hallinto-oikeus toimivaltainen käsittelemään siellä vireille pannun asian. Yksi lainoppinut jäsen voi päättää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

(/) 14 luvussa tai muussa laissa tarkoitetun täytäntöönpanoa koskevan tai muun väliaikaisen määräyksen antamisesta. Yksi lainoppinut jäsen voi päättää, että asiassa toimitetaan suullinen valmistelu, suullinen käsittely, katselmus tai tarkastus, ja tehdä niiden toimittamiseen liittyvät ratkaisut sekä päättää myös muista asian valmisteluun liittyvistä toimenpiteistä. Yksi lainoppinut jäsen voi myös hylätä suullisen käsittelyn, suullisen valmistelun, katselmuksen tai tarkastuksen toimittamista koskevan vaatimuksen. Yksi lainoppinut jäsen voi toimittaa suullisen valmistelun. Yksi lainoppinut jäsen tai esittelijä voi suorittaa tarkastuksen.

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuudesta asiassa, joka koskee oikeudenkäynnin julkisuutta hallinto-oikeudessa, säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa (381/2007). Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuudesta asiassa, joka koskee tuomarin esteellisyyttä, säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 5 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 1 ja 2 § sekä 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 707/2007, seuraavasti:

7 luku

Turvaamistoimista

1 §

Jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on saaminen, joka voidaan määrätä maksettavaksi ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:n 1—4 kohdassa tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli kätkee, hävittää tai luovuttaa omaisuuttaan taikka menettelee muulla hakijan saamista vaarantavalla tavalla, tuomioistuin voi määrätä pantavaksi vastapuolen irtainta tai kiinteätä omaisuutta takavarikkoon niin paljon, että saaminen tulee turvatuksi.

2 §

Vastapuolen hallussa oleva esine tai muu tietty omaisuus voidaan määrätä takavarikkoon myös silloin, kun hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on sanottuun esineeseen tai omaisuuteen parempi oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n 1—4 kohdassa tarkoitetulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli kätkee, hävittää tai luovuttaa sanotun esineen tai omaisuuden taikka menettelee muulla hakijan oikeutta vaarantavalla tavalla.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

3 §

Jos hakija saattaa todennäköiseksi, että hänellä on vastapuolta vastaan muu kuin 1 tai 2 §:ssä tarkoitettu oikeus, joka voidaan vahvistaa ulosottokaaren 2 luvun 2 §:n 1—4 kohdassa tarkoitulla ratkaisulla, ja on olemassa vaara, että vastapuoli tekemällä jotakin, ryhtymällä johonkin tai laiminlyömällä jotakin tai jollakin muulla tavoin estää tai heikentää hakijan oikeuden toteutumista tai olennaisesti vähentää sen arvoa tai merkitystä, tuomioistuimien voi:

- 1) sakon uhalla kieltää vastapuolta tekemästä jotakin tai ryhtymästä johonkin;
- 2) määrätä vastapuolen sakon uhalla tekemään jotakin;
- 3) oikeuttaa hakijan tekemään tai teettämään jotakin;
- 4) määrätä vastapuolen omaisuutta pantavaksi toimitsijan haltuun ja hoitoon; tai
- 5) määrätä jostakin muusta toimenpiteestä, joka on tarpeen hakijan oikeuden turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

ulosottokaaren 2 luvun 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 21 § seuraavasti:

2 luku

Ulosottoperusteet

21 §

Hallintolainkäyttöpäätös ja hallintopäätös

Lainvoimaa vailla oleva 2 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohdassa tarkoitettu hallintolainkäyttöpäätös tai hallintopäätös, jossa on asetettu maksuvelvoite, saadaan panna täytäntöön noudattaen, mitä 5 §:ssä säädetään. Jos päätöksessä on asetettu muu velvoite, päätös saadaan panna täytäntöön vasta, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Jos kuitenkin päätöksessä on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 122 §:n 3 momentin nojalla määrätty, että päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, noudatetaan soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6—8 §:ssä säädetään. Jos muussa laissa on lainvoimaisuutta koskeva eri säännös määrätynlaisessa asiassa annetun hallintolainkäyttö- tai hallintopäätöksen täytäntöönpanosta, on sitä noudatettava.

Keskeytysmääräyksen ja muun vastaavan täytäntöönpanoa koskevan määräyksen antamisesta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 123 ja 124 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Jos hallintopäätös tai hallintolainkäyttöpäätös kumotaan tai sitä muutetaan, on voimassa, mitä tämän luvun 15—17 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain (677/2016) 14 §,
muutetaan 1 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti sekä 20 §:n 1 ja 2 momentti,
sekä
lisätään lakiin uusi 18 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Asian käsittelyssä vakuutusoikeudessa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (/), jollei erikseen toisin säädetä.
-----

5 §

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä

Vakuutusoikeus on päätösvaltainen yksijäsenisenä, jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu ei edellytä kolmi- tai viisijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on asia, jossa on kysymys:

- 1) vakuutusoikeudessa vireille tulleen ja sen toimivaltaan kuulumattoman asian jättämisestä tutkimatta;
- 2) muutoksenhakuajan jälkeen tulleen asian jättämisestä tutkimatta;
- 3) uuden selvityksen johdosta etuuslaitokselle kokonaisuudessaan palautettavasta tai siirrettävästä asiasta;
- 4) ulosmittausta koskevasta asiasta ja siihen liittyvästä vaatimuksesta;
- 5) täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevasta asiasta ja siihen liittyvästä vaatimuksesta tai muuta väliaikaista määräystä koskevasta asiasta;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

6) asiasta, jossa valitus, hakemus tai asiassa esitetyt vaatimukset on peruutettu kokonaisuudessaan, ja tällaiseen asiaan liittyvästä vaatimuksesta.

---

3 luku

Asian käsittely

18 a §

Valituskielto vakuutusoikeuden päätöksestä

Vakuutusoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei laissa erikseen toisin säädetä.

19 §

Päätöksen poistaminen

Vakuutusoikeus voi poistaa lainvoimaisen päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi siten kuin siitä erikseen säädetään. Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta. Menettelyyn päätöksen poistamisessa sovelletaan muuten, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään valituksesta.

---

20 §

Päätöksen purkaminen

Korkein hallinto-oikeus voi purkaa vakuutusoikeuden päätöksen, jos asian käsittelyssä vakuutusoikeudessa on tapahtunut menettelyvirhe, joka on voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Päätöksen purkamiseen sovelletaan tällöin muutoin, mitä siitä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa vakuutusoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei sovelleta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 2 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 luvun 1 §:n 2 momentti, 4 luvun 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti sekä 14 ja 16 §, 6 luvun 7 §:n 4 momentti ja 7 luvun 2 §:n 3 momentti seuraavasti:

2 luku

Kilpailu- ja valvonta-asioiden käsittely

1 §

Kilpailu- ja valvonta-asioiden käsittely

Muutoin siltä osin kuin 1 luvun 2 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädetä, kilpailu- ja valvonta-asiat käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

3 luku

Hankinta-asioiden käsittely

1 §

Hankinta-asioiden käsittely

Muutoin siltä osin kuin 1 luvun 3 §:ssä mainituissa laeissa ei toisin säädetä, hankinta-asiat käsitellään markkinaoikeudessa siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

4 luku

Teollis- ja tekijänoikeudellisten asioiden käsittely

5 §

Valituksen täydentäminen

Puutteellisen valituksen täydentämiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 40 §:ssä säädetään.

---

7 §

Vastauksen sisältö

Vastauskirjelmässä ilmoitettaviin tietoihin sovelletaan lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 §:n 2 momentissa säädetään. Vastauskirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, joihin vastauksen antaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu rekisteriviranomaiselle.

---

11 §

Asian käsittely valmisteluistunnossa

Kutsun tiedoksiantoon ja valmisteluistunnon pöytäkirjan pitämiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 47 §:n 3 momentissa ja 62 §:ssä sekä 9 luvussa säädetään.

---

14 §

Suullinen käsittely

Suullisen käsittelyn toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 luvussa säädetään.

Markkinaoikeus voi asianosaisen tai rekisteriviranomaisen suostumuksella antaa todistajan ja asiantuntijan sekä muun todistelutarkoituksessa kuultavan henkilön kutsumisen suulliseen käsittelyyn asianomaisen oikeudenkäynnin osapuolen tehtäväksi, jos markkinaoikeus katsoo siihen olevan perusteltua aihetta.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

16 §

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltaminen

Siltä osin kuin tässä laissa taikka 1 luvun 4 §:n 1 momentin 1 tai 5—14 kohdassa mainitussa laissa ei toisin säädetä, valitusasian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

6 luku

Erinäiset säännökset

7 §

Päätöksen antaminen tai julistaminen hallintolainkäyttöasiassa

---

Päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 9 luvussa säädetään.

7 luku

Muutoksenhaku markkinaoikeuden ratkaisuun

2 §

Muutoksenhaku valitusasioissa

Valituksen tekemiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain (381/2007) 2 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 18 §:n 2 momentti, 20 §:n 3 momentti ja 21 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentti laissa 800/2015 ja 20 §:n 3 momentti laissa 905/2015, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Hallintotuomioistuimella tarkoitetaan tässä laissa korkeinta hallinto-oikeutta, hallinto-oikeutta ja vakuutus-oikeutta. Mitä tässä laissa säädetään hallintotuomioistuimesta, koskee myös markkinaoikeutta ja muutoksenhakuasioita käsittelemään perustettua lautakuntaa silloin, kun asian käsittelyssä sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (/).

13 §

Yleisön läsnäolon rajoittaminen

Hallintotuomioistuin voi rajoittaa yleisön läsnäoloa julkisessa käsittelyssä, jos se on tarpeen todistajan, muun kuultavan tai oikeudenkäynnin osapuolen taikka tällaiseen henkilöön oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 69 §:n 1 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta. Hallintotuomioistuin voi rajoittaa yleisön läsnäoloa julkisessa käsittelyssä myös, jos se on tarpeen tungoksen välttämiseksi tai katselmuksen kohteesta johtuvien syiden vuoksi.

18 §

Oikeudenkäynnin julkisuutta koskeva ratkaisu

Tiedon tai oikeudenkäyntiasiakirjan antamisesta päätetään kuitenkin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa menettelyssä, jos kyse on tiedon tai asiakirjan antamisesta oikeudenkäynnin osapuolena olevalle asianosaiselle ja asia on tarpeen ratkaista vireillä olevassa oikeudenkäynnissä. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa menettelyssä ratkaistaan myös suullisen käsittelyn julkisuutta koskevat seikat.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

20 §

Muutoksenhaku hallintoasiana tehtyyn päätökseen

Muutoin muutoksenhausta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

21 §

Muutoksenhaku hallintolainkäyttöasiana tehtyyn päätökseen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisessa menettelyssä tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiaan. Päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) 2 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 81/2013, seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tuomioistuimessa käsiteltävässä lainkäyttöasiassa. Tuomioistuinta koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan myös valitusasioita käsittelemään perustettuihin lautakuntiin, joissa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (/).

Rangaistuksen alentamisesta oikeudenkäynnin viivästymisen perusteella säädetään rikoslaisissa (39/1889). Hallinnollisen taloudellisen seuraamuksen lieventämisestä oikeudenkäynnin viivästymisen perusteella säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeusapulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeusapulain (257/2002) 13 §:n 3 momentti, 22 §:n 1 momentti ja 27 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 22 §:n 1 momentti laissa 927/2008, seuraavasti:

13 §

Oikeusavun alkamisajankohta ja kesto

Hallintotuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa myönnetty oikeusapu ei käsitä aikaisemmin hallintoviranomaisessa tai valitusasioita käsittelemään perustetussa lautakunnassa suoritettuja toimenpiteitä. Jos tuomioistuin palauttaa asian viranomaisen tai edellä tarkoitetun lautakunnan käsiteltäväksi, yksityiselle avustajalle annettu määräys on voimassa myös tässä viranomaisessa tai lautakunnassa, jos asian palauttava tuomioistuin niin määrää.

---

22 §

Oikeusavun saajan vastapuolen korvausvelvollisuus

Jos oikeusavun saajan vastapuoli olisi oikeudenkäymiskaaren 21 luvun, oikeudenkäynnistä rikosasiassa annetun lain 9 luvun tai oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 10 luvun nojalla velvollinen korvaamaan oikeusavun saajan oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osittain, hänet on velvoitettava korvaamaan vastaavasti valtiolle sen varoista tämän lain nojalla asias- sa maksettavaksi määrätyt kustannukset ja julkisen oikeusavustajan arvioitu palkkio korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona maksu- velvollisuutta koskeva tuomioistuimen päätös on ollut asianosaisen saatavissa.

---

27 §

Käsittely tuomioistuimessa

Tuomioistuimen on käsiteltävä pääasiasta erillisenä ratkaistava oikeusavun myöntämistä, muuttamista ja lakkaamista koskeva asia kiireellisenä. Pääasiasta erillisenä ratkaistava oikeusapua koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa noudattaen soveltuvin osin, mitä hake-

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

musasioiden käsittelystä säädetään, ja hallinto-oikeudessa sekä vakuutus-oikeudessa noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

vankeuslain 20 luvun 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vankeuslain (767/2005) 20 luvun 1 §:n 1 momentin 16 kohta ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 393/2015, seuraavasti:

20 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Vanki tai tuomittu saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

---

16) muuta tämän lain nojalla tehtyä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 6 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, ellei muutoksenhakua ole tämän luvun 2 §:n nojalla kielletty.

---

4 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun aluejohtajan ja täytäntöönpanojohtajan päätökseen sekä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valitus tehdään siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä aluejohtajan päätös on tehty. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön ja täytäntöönpanojohtajan päätöksestä valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tutkintavankeuslain 15 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 15 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohta, sellaisena kuin se on laissa 394/2015, seuraavasti:

15 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Tutkintavanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

-----
8) muuta tämän lain nojalla tehtyä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 6 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, ellei muutoksenhakua ole tämän luvun 2 §:n nojalla kielletty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

säätiölain 14 luvun 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säätiölain (487/2015) 14 luvun 16 §:n 1 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

14 luku

Säätiön valvonta

16 §

Muutoksenhaku

Rekisteriviranomaisen päätökseen, joka koskee tämän luvun 9 §:ssä säädettyä määrystä tai kieltoa, 11 §:n 2 momentissa säädettyä uskottujen miesten määräämistä tai muuta tämän lain nojalla tehtyä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 6 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Päätöksessä voidaan määrätä, että sitä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vesilain (587/2011) 15 luvun 4 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 14 luvun 5 §:n 3 momentti sekä 15 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 3 momentti ja 7 §:n 1 momentti seuraavasti:

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

5 §

Menettely hallintopakkoasiassa

Asian käsittelystä asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen ja ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

---

4 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Ojitustoimitusta koskevaan valitusasiaan ei sovelleta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 ja 96 §:n säännöksiä hallintopäätöksen tehneen viranomaisen oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta.

---

7 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpano

Hanketta ei saa aloittaa ennen kuin siihen oikeuttava päätös on saanut lainvoiman. Valitus korvauksesta ei estä hankkeen aloittamista. Tämän lain nojalla annettuun päätökseen ei sovelleta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 3 momentin säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

ympäristönsuojelulain 190 ja 197 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 197 §:n 1 momentti ja
muutetaan 190 §:n 1 ja 2 momentti sekä 197 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 190 §:n 1 ja 2 momentti laissa 974/2017, seuraavasti:

190 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 8 §:ssä säädetään.

---

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain (898/2009) 4 § seuraavasti:

4 §

Äänestäminen

Äänestämiseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 85 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 18 §:n 1 momentti seuraavasti:

18 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston vesienhoitosuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 35 f ja 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain (28/1998) 35 f §:n 1 momentti ja 37 §, sellaisina kuin ne ovat, 35 f §:n 1 momentti laissa 1020/2010 ja 37 § laissa 1063/2015, seuraavasti:

35 f §

Menettely korvausasiassa

Jos toiminnanharjoittaja ja torjuntatoimiin ryhtynyt pöytäkirjan sopimuspuoli eivät sovi torjuntatoimien korvaamisesta, torjuntatoimet suorittanut pöytäkirjan sopimuspuoli voi panna tätä koskevan asian vireille Vaasan hallinto-oikeudessa siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 19, 20 ja 22 §:ssä säädetään. Asia on pantava vireille kolmen vuoden kuluessa torjuntatoimien aloittamisesta tai siitä, kun torjuntatoimet suorittanut sopimuspuoli on saanut tietää tai sen olisi pitänyt tietää toiminnanharjoittajan henkilöllisyydestä riippuen siitä, kumpi näistä ajankohdista on myöhempi. Hakemus on jätettävä tutkimatta, jos torjuntatoimien aloittamisesta on kulunut vähintään 15 vuotta.

---

37 §

Muutoksenhaku

Lupaviranomaisen tämän lain nojalla ratkaisemaan lupa-asiaan ja 28 §:ssä tarkoitettua jätehuoltosuunnitelmaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

vesihuoltolain 16 ja 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 16 §:n 4 momentti ja 32 §, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 4 momentti laissa 54/2005 ja 32 § laissa 979/2015, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

16 §

Tiedottamisvelvollisuus ja asiakirjojen julkisuus

Vesihuoltolaitoksen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

32 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen 8 ja 17 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään. Valitusoikeus on myös valvontaviranomaisella. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valvontaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 11 §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

kalastuslain 124 ja 125 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 124 §:n 1, 3 ja 4 momentti sekä 125 §:n 3 momentti seuraavasti:

124 §

Muutoksenhaku elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä kysymyksessä oleva alue tai sen enin osa sijaitsee. Ellei tätä perustetta voida käyttää, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

125 §

Muutoksenhaku kalatalousalueen päätökseen

Kalatalousalueen yleiskokouksen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Toimivaltainen hallinto-oikeus on se, jonka tuomiopiirissä pääosa kysymyksessä olevasta kalatalousalueesta sijaitsee.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 25 §, sellaisena kuin se on laissa 980/2015, seuraavasti:

25 §

Muutoksenhaku

Valtiokonttorin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Lainan tai saamisen hoidosta perittävää maksua koskevaan riita-asiaan sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 4 luvussa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan erikoiskasvien markkinoimismaksuista annettu laki (978/1991).

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

perusopetuslain 36 a ja 42 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 36 a §:n 3 momentti ja 42 a §, sellaisina kuin ne ovat, 36 a §:n 3 momentti laissa 477/2003 ja 42 a § laissa 959/2015, seuraavasti:

36 a §

Menettely kurinpitoasiassa ja erottamisen täytäntöönpano

Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 14 luvussa säädetään, ja lisäksi, mitä jäljempänä 4 momentissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

42 a §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen, joka koskee oppilaalle annettavaa kirjallista varoitusta, oppilaan määräaikaista erottamista tai 31, 32 tai 33 §:ssä taikka 34 §:n 1 momentissa säädettyä etua ja oikeutta, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain 26 ja 43 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain (1463/2007) 26 §:n 2 momentti ja 43 § seuraavasti:

26 §

Oppilaan erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpano

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 14 luvussa säädetään.

43 §

Valitus

Koulun johtokunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen tai muuhun päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta annetun lain (956/2011) 7 §:n 2 momentin 2 kohta, 8 §:n 2 momentti ja 8 a §, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 a § laissa 1409/2011 sekä 8 §:n 2 momentti laissa 809/2015, seuraavasti:

7 §

Päätösvaltaisuus

Lautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja voi esittelystä ratkaista asiat, joissa on kysymys:

---

2) oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 81 §:n 2 momentin mukaisesta valituksen tutkimatta jättämisestä; tai

---

8 §

Asian käsittely

Asian käsittelyyn lautakunnassa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei erikseen toisin säädetä.

---

8 a §

Muutoksenhaku

Lautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja muutoin siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Asiat tulee käsitellä kiireellisinä. Opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20 .

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 238 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 238 §:n 2 momentti seuraavasti:

238 §

Muutoksenhakuoikeus

Kunta tai kuntayhtymä ei saa hakea muutosta asiassa, joka koskee työntekijän oikeutta tämän lain mukaiseen korvaukseen, sillä perusteella, että se on järjestänyt hoitoa työntekijälle. Kunta tai kuntayhtymä saa hakea muutosta täyskustannusmaksua koskevaan päätökseen. Muutoin sovelletaan, mitä valitusoikeudesta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 7 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä sekä 109 §:n 1 ja 2 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20 .

Laki

maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain 136 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) 136 §:n 2 momentti seuraavasti:

136 §

Muutoksenhakuoikeus

Kunta tai kuntayhtymä ei saa hakea muutosta asiassa, joka koskee maatalousyrittäjän tai apurahansaajan oikeutta tämän lain mukaiseen korvaukseen, sillä perusteella, että se on järjestänyt

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

hoitoa maatalousyrittäjälle tai apurahansaajalle. Kunta tai kuntayhtymä saa hakea muutosta täyskustannusmaksua koskevaan päätökseen. Muutoin sovelletaan, mitä valitusoikeudesta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 7 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä sekä 109 §:n 1 ja 2 momentissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 6 luvun 25 §:n 3 momentti ja 26 § sekä 16 luvun 6 §, sellaisina kuin ne ovat, 6 luvun 25 §:n 3 momentti ja 26 § laissa 802/2008 sekä 16 luvun 6 § laissa 1029/2015, seuraavasti:

6 luku

Lääkevalmisteen korvattavuus ja tukkuhinta

25 §

Hakemusten käsittelyaika

Jos korkein hallinto-oikeus on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 13 luvun ylimääräistä muutoksenhakua koskevien säännösten nojalla palauttanut myyntiluvallista lääkevalmistetta koskevan lääkkeiden hintalautakunnan lääkevalmisteen korvattavuutta tai kohtuullista tukkuhintaa koskevan päätöksen uudelleen käsiteltäväksi, päätös on toimitettava hakijalle 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Määräaika alkaa kulua siitä, kun lääkkeiden hintalautakunta on saanut korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksi.

26 §

Muutoksenhaku lääkkeiden hintalautakunnan päätökseen

Lääkkeiden hintalautakunnan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

säädetään. Lääkkeiden hintalautakunnan antamaa päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

16 luku

Työpaikkakassat

6 §

Muutoksenhaku

Työpaikkakassa saa hakea muutosta Kansaneläkelaitoksen tämän luvun mukaisessa asiassa tekemään päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 a ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 807/2015, sekä
muutetaan 10 a §:n 2 momentin 2 kohta ja 14 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 a §:n 2 momentin 2 kohta laissa 1319/2010 ja 14 §:n 1 ja 3 momentti laissa 807/2015, seuraavasti:

10 a §

Puheenjohtajan ratkaistavat asiat

Samoin menetellään asioissa, joissa on kysymys:
-----

2) oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 81 §:n 2 momentin tai 82 §:n 3 momentin mukaisesta tutkimatta jättämisestä;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

14 §

Asian käsittely

Asian käsittelyyn muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei erikseen toisin säädetä.

Muutoksenhakulautakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei noudateta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 8 a ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (677/2005) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 805/2015, sekä

muutetaan 8 a §:n 1 momentin 2 kohta sekä 12 §:n otsikko ja 1, 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 a §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1318/2010, 12 §:n otsikko laissa 792/2017 ja 1, 3 ja 4 momentti laissa 805/2015, seuraavasti:

8 a §

Puheenjohtajan ratkaistavat asiat

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ratkaisee esittelystä asiat, joissa on kysymys:

2) oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 81 §:n 2 momentin tai 82 §:n 3 momentin mukaisesta tutkimatta jättämisestä;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

12 §

Asian käsittely, tiedoksianto ja asiakirjojen toimittaminen

Asian käsittelyyn muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei erikseen toisin säädetä.

Kustannukset, jotka oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 76 ja 77 §:n mukaan korvataan valtion varoista, korvataan muutoksenhakulautakunnan varoista lukuun ottamatta valtion nimeämälle todistajalle korvattavia kustannuksia.

Muutoksenhakulautakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei noudateta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1316/2010) 14 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 804/2015, sekä

muutetaan 10 §:n 1 momentin 2 kohta ja 14 §:n 1, 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 14 §:n 1, 3 ja 4 momentti laissa 804/2015, seuraavasti:

10 §

Puheenjohtajan ratkaistavat asiat

Muutoksenhakulautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ratkaisee esittelystä asiat, joissa on kysymys:

2) oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 81 §:n 2 momentin tai 82 §:n 3 momentin mukaisesta tutkimatta jättämisestä;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

14 §

Asian käsittely

Asian käsittelyyn muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei erikseen toisin säädetä.

Kustannukset, jotka oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 76 ja 77 §:n mukaan korvataan valtion varoista, korvataan muutoksenhakulautakunnan varoista lukuun ottamatta valtion nimeämälle todistajalle korvattavia kustannuksia.

Muutoksenhakulautakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei noudateta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 10 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opintotuen muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1080/2012) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 808/2015, sekä

muutetaan 10 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 12 §:n otsikko ja 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n otsikko ja 1 ja 3 momentti laissa 808/2015, seuraavasti:

10 §

Puheenjohtajan ratkaistavat asiat

Päätoiminen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ratkaisee asiat, joissa on kysymys:

2) oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 81 §:n 2 momentin tai 82 §:n 3 momentin mukaisesta tutkimatta jättämisestä;

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

12 §

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain soveltaminen

Asian käsittelyyn muutoksenhakulautakunnassa sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei erikseen toisin säädetä.

Muutoksenhakulautakunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei noudateta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

palkkaturvalain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 26 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 26 §:n 1 momentti laissa 1633/2009, 2 momentti laissa 1093/2006 ja 3 momentti laissa 138/2003, seuraavasti:

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusoikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Päätös annetaan tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.

Ylimääräiseen muutoksenhakuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettusta palkkaturvapäätöksestä sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

merimiesten palkkaturvalain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 24 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 24 §:n 1 momentti laissa 1634/2009, 2 momentti laissa 1094/2006 ja 3 momentti laissa 139/2003, seuraavasti:

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle.

Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Päätös annetaan tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.

Ylimääräiseen muutoksenhakuun 1 tai 2 momentissa tarkoitettusta palkkaturvapäätöksestä sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 13 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 117 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain (1398/2016) 117 §:n 2 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

117 §

Valitusosoitus ja oikaisuohje

Valitusosoituksen ja oikaisuohjeen antamiseen ja korjaamiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään valitusosoituksesta ja oikaisuvaatimusohjeesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 126 §:n 2 momentti, 149 §:n 2 ja 3 momentti, 162 §:n 1 momentti, 163—165 § ja 167 §:n 1 momentti seuraavasti:

126 §

Valitusosoitus ja oikaisuohje

Valitusosoituksen ja oikaisuohjeen antamiseen ja korjaamiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään valitusosoituksesta ja oikaisuvaatimusohjeesta.

149 §

Hankintayksikkö vastapuolena ja oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

---

Hankinta-asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 10 luvussa säädetään, ei kuitenkaan 95 §:n 3 momenttia.

Jos hankintayksikkö ei ole viranomainen tai oikeushenkilö, vastapuolen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva velvoite voidaan kohdistaa tällaiseen hankintayksikköön osallistuvaan tai kuuluvaan viranomaiseen tai oikeushenkilöön. Jos hankintamenettelystä on vastannut jokin hankintayksikkö muiden hankintayksiköiden puolesta, oikeudenkäyntikulujen korvaamisvelvoite voidaan kohdistaa tällaiseen muiden hankintayksiköiden puolesta toimineeseen hankintayksikköön.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

162 §

Markkinaoikeuden päätöksen tiedoksianto

Markkinaoikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisesti. Tiedoksiannosta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 9 luvussa.

---

163 §

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

164 §

Muutoksenhaku Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätökseen

Kilpailu- ja kuluttajaviraston 140 §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Muuhun toimenpidepyynnön johdosta tehtyyn ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

165 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen

Markkinaoikeuden 151 §:n 1 momentissa sekä 154 §:n 1 momentin 1—5 ja 7 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia. Markkinaoikeuden 154 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

167 §

Täydentävät säännökset

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valitukseen ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitykseen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Laki

julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 76 §:n 2 momentti, 85 §, 91 §:n 2 ja 3 momentti, 103 §:n 1 momentti, 104 §, 105 §:n 1 momentti ja 106 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 106 §:n 1 momentti laissa 132/2013, seuraavasti:

76 §

Valitusosoitus ja oikaisuohje

Valitusosoituksen ja oikaisuohjeen antamiseen ja korjaamiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolain (434/2003) 7 luvussa säädetään valitusosoituksesta ja oikaisuvaatimusohjeesta.

85 §

Hankintaoikaisun soveltaminen muihin hankintoihin

Hankintaoikaisua sovelletaan myös sellaisen hankintayksikön päätöksen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun korjaamiseen, johon ei 6 §:n 2 momentin, 7, 8 tai 13 §:n nojalla sovelleta tätä lakia. Tällaisen hankintaoikaisun johdosta tehtävään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta markkinaoikeudelta eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) tai kuntalain (410/2015) nojalla.

91 §

Hankintayksikkö vastapuolena ja oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

---

Hankinta-asiassa oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 luvussa säädetään, ei kuitenkaan 95 §:n 3 momenttia.

Jos hankintamenettelystä on vastannut jokin hankintayksikkö muiden hankintayksiköiden puolesta, oikeudenkäyntikulujen korvaamisvelvoite voidaan kohdistaa tällaiseen muiden hankintayksiköiden puolesta toimineeseen hankintayksikköön.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

103 §

Markkinaoikeuden päätöksen tiedoksianto

Markkinaoikeuden päätös annetaan tiedoksi todisteellisesti. Tiedoksiannosta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 9 luvussa.

---

104 §

Muutoksenhakukielto

Markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Hankinnassa, joka on 6 §:n 2 momentin, 7, 8 tai 13 §:n nojalla poissuljettu tämän lain soveltamisalasta, tehtyyn päätökseen tai ratkaisuun ei saa hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain tai kuntalain nojalla. Alihankkija ei myöskään saa hakea muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain tai kuntalain nojalla hankintayksikön tekemään alihankintaa koskevaan päätökseen tai toimenpiteeseen.

105 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuden päätökseen

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

---

106 §

Täydentävät säännökset

Valitukseen sovelletaan muutoin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

sosiaalisista yrityksistä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalisista yrityksistä annetun lain (1351/2003) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9 §

Rekisterimerkintää koskevat päätökset

Asianomainen saa hakea rekisteröinnin epäämistä ja rekisteristä poistamista koskevaan päätökseen muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Työ- ja elinkeinoministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu tai hallintotuomioistuimien oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 123 §:n nojalla toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

maakaasumarkkinalain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (587/2017) 96 §:n 4 momentti seuraavasti:

96 §

Muutoksenhaku

Työ- ja elinkeinoministeriön 12 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakutuomioistuimen päätökseen, jolla tämä on kumonnut sen antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 589/2017, seuraavasti:

37 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen

Hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Markkinaoikeuden päätöstä valitukseen, joka on tehty Energiaviraston 10, 11, 13 tai 14 §:n nojalla antamasta päätöksestä, on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

sähkömarkkinalain 114 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 114 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 590/2017, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

114 §

Muutoksenhaku

Ministeriön 14 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä hallinto-oikeuden ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Energiavirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta muutoksenhakutuomioistuimen päätökseen, jolla tämä on kumonnut viraston antaman päätöksen tai muuttanut sitä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 4 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti, 190 §:n 1—3 momentti, 190 a §, 203 §:n 3 momentti ja 204 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 190 §:n 1 momentti laissa 516/2008, 190 §:n 2 momentti laissa 1214/2013, 190 §:n 3 momentti laissa 646/2016 ja 190 a § laissa 242/2019, seuraavasti:

4 §

Suhde muihin lakeihin

Tässä laissa tarkoitettujen asioiden käsittelyssä noudatetaan hallintolakia (434/2003), jollei laissa erikseen toisin säädetä. Tässä laissa tarkoitettujen muutoksenhakuasioiden osalta noudatetaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (/), jollei laissa erikseen toisin säädetä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

8 §

Henkilökohtainen läsnäolo sekä asiamiehen ja avustajan käyttö

Tämän lain mukaisen muutoksenhakuasian vireillepanossa tai käsittelyssä asianosainen saa käyttää avustajaa tai asiamiestä. Ulkomaalainen voidaan velvoittaa saapumaan henkilökohtaisesti tuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

190 §

Valitus

Tässä laissa tarkoitettuun Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen, työvoimatoimiston, Suomen edustuston ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Rajatarkastusviranomaisen, poliisin tai Maahanmuuttoviraston Schengenin rajasäännösten perusteella tekemään päätökseen pääsyn epäämisestä saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos kyse on turvapaikkamenettelyssä tehdystä Maahanmuuttoviraston päätöksestä kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa. Valitus on tehtävä mainitussa määräajassa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla ratkaistu muulla perusteella haettu oleskelulupa ja päätetty maasta poistamisesta ja maahantulokiellosta.

190 a §

Muutoksenhaku viisumiasioissa

Suomen edustuston viisumisäännösten nojalla tekemään viisumin epäämis- ja mitätöintipäätökseen sekä sellaiseen viisumin kumoamispäätökseen, jota ei ole tehty viisuminhaltijan pyynnöstä, saa vaatia oikaisua ulkoministeriöltä siten kuin hallintolain 7 a luvussa säädetään. Jos kyse on unionin kansalaisen tai häneen rinnastettavan perheenjäsentä koskevasta viisumin epäämis-, mitätöinti- tai kumoamispäätöksestä, johon sovelletaan tämän lain 10 lukua, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ulkoministeriölle. Ulkomailla oikaisuvaatimuksen saa toimittaa päätöksen tehneelle Suomen edustustolle. Edustuston on toimitettava oikaisuvaatimus ja asian ratkaisemisen perusteena olleet asiakirjat viipymättä ulkoministeriölle. Sähköinen oikaisuvaatimus voidaan toimittaa vain ulkoministeriölle.

Ulkoministeriön oikaisuvaatimukseen tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Rajatarkastusviranomaisen, poliisin tai Maahanmuuttoviraston viisumisäännösten nojalla tekemään viisumin epäämis- ja mitätöintipäätökseen sekä sellaiseen viisumin kumoamispäätökseen, jota ei ole tehty viisuminhaltijan pyynnöstä, saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

203 §

Tulkitseminen ja kääntäminen

Hallintotuomioistuimen velvollisuudesta huolehtia tulkimisesta tai kääntämisestä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.
-----

204 §

Tiedoksiantotavat

Hallintotuomioistuinten päätösten tiedoksiantoon sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 9 lukua, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 55 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 4 §, 27 §:n 3 momentti, 41 §:n 1 momentti, 55 §:n 1 momentti ja 56 § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

4 §

Suhde muihin lakeihin

Tässä laissa tarkoitettujen asioiden käsittelyssä noudatetaan hallintolakia (434/2003) ja muutoksenhakuasioissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (/), jollei laissa erikseen toisin säädetä.

27 §

Tulkitseminen ja kääntäminen

Hallintotuomioistuimen velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisestä ja kääntämisestä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

41 §

Edustajan tehtävät

Edustaja käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöä ja varallisuutta koskevissa asioissa sekä hoitaa lapsen varallisuutta siten kuin oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 1 ja 2 §:ssä, hallintolain 14 §:ssä, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 25 §:ssä sekä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään. Ennen lapsen henkilöä tai varallisuutta koskevan päätöksen tekemistä lasta on kuultava tämän lain 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

---

55 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun muuhun kuin käräjäoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

---

56 §

Vastaanottopalvelusta perittävää maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua maksun määränneeltä vastaanottokeskuksen johtajalta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 69 §:n 2 momentti, 70 §, 71 b §:n 1 momentti, 71 c §:n 2 ja 3 momentti ja 92 §, sellaisina kuin ne ovat, 69 §:n 2 momentti sekä 71 c §:n 2 momentti laissa 875/2012, 70 § laissa 772/2016, 71 b §:n 1 momentti laissa 942/2015, 71 c §:n 3 momentti laissa 15/2018 ja 92 § laissa 1122/1996, seuraavasti:

69 §

Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön ja verovelvollisen kuuleminen valitusta käsiteltäessä

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, hallintotuomioistuin voi ratkaista valituksen kuulematta Veronsaajien oikeudenvilvontayksikköä, jos veron määrä voi verovelvollisen valituksen johdosta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

70 §

Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

71 b §

Ennakkopäätösvalitusta koskevan luvan myöntämisen edellytykset

Korkein hallinto-oikeus voi myöntää luvan ennakkopäätösvalitukseen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyllä perusteella.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

71 c §

Menettely ennakkopäätösvalitusta koskevassa lupa-asiassa

Verohallinnon on varattava toiselle osapuolelle tilaisuus suostumuksen antamiseen. Määräaika suostumuksen antamiselle on 30 päivää siitä, kun suostumusta koskeva kuulemiskirje on annettu osapuolelle tiedoksi. Suostumuksen saatuaan Verohallinto siirtää asian 30 päivän määräajan täytyttyä korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Asian siirrossa noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 18 §:n 1 momentissa säädetään. Verohallinnon on ilmoitettava siirrosta osapuolille ja tämän lain 66 §:ssä tarkoitettulle hallinto-oikeudelle. Suostumuksen antaja voi myös peruuttaa antamansa suostumuksen 30 päivän määräajan kuluessa Verohallintoon toimitetulla kirjallisella ilmoituksella.

Jos ennakkopäätösvalitusta koskevaa lupahakemusta ei ole toimitettu Verohallintoon 1 momentissa säädettyssä ajassa tai jos osapuoli ei anna suostumusta tai peruuttaa suostumuksensa, Verohallinto siirtää asian hallinto-oikeudelle, joka käsittelee asian sille osoitettuna valituksena siten kuin 66—69 §:ssä säädetään. Asian siirrossa noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 18 §:n 1 momentissa säädetään. Valituksen katsotaan tulleen vireille hallinto-oikeudessa silloin, kun ennakkopäätösvalitusta koskeva lupahakemus on tullut vireille. Ennakkopäätösvalitusta koskevan lupahakemuksen tutkimatta jättämisestä ei tällöin tehdä erillistä päätöstä.

92 §

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäyntikulujen korvaukseen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 luvun säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 66 ja 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 66 §:n 2 momentti ja 72 § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

66 §

Kuuleminen valitusta käsiteltäessä

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, hallintotuomioistuin voi ratkaista valituksen kuulematta Veronsaajien oikeudenvalvontayksikköä, jos veron määrä voi verovelvollisen vaatimuksesta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

72 §

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäyntikulujen korvauksesta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

tullilain 92 ja 94 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain (304/2016) 92 ja 94 § seuraavasti:

92 §

Valtion edunvalvojan kuulematta jättäminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, hallinto-oikeus voi ratkaista tullausta koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen kuulematta valtion edunvalvojaa, jos veron määrä voi velallisen valituksen johdosta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

94 §

Viittaussäännös

Jollei tässä laissa tai muualla erikseen toisin säädetä, oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään, ja valituksen käsittelyyn, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

autoverolain 70 a ja 72 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan autoverolain (1482/1994) 70 a §:n 2 momentti ja 72 §, sellaisina kuin ne ovat, 70 a §:n 2 momentti laissa 1192/2016 ja 72 § laissa 889/2012, seuraavasti:

70 a §

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, hallintotuomioistuimien voi ratkaista valituksen kuulematta valtion oikeudenvalliojaa, jos veron määrä voi verovelvollisen vaatimuksesta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

72 §

Jos tässä laissa ei toisin säädetä, muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

polttoainemaksusta annetun lain 19 ja 23 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) 19 §:n 2 momentti ja 23 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 996/2018, seuraavasti:

19 §

Ennakkoratkaisu

Jos hakija vaatii, lainvoiman saanutta ennakkoratkaisua on noudatettava sitovana hakijan verotuksessa sinä aikana, jota ennakkoratkaisu koskee. Ennakkoratkaisuun ei saa vaatia 23 §:ssä tarkoitettua oikaisua, vaan siihen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Valitusoikeus valtion puolesta on Liikenne- ja viestintäviraston veroasiamiehellä. Päätökseen, jolla ennakkoratkaisu on jätetty antamatta, ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

23 a §

Valitus hallinto-oikeuteen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, verovelvollisen ja muun asianosaisten tekemä valitus voidaan ratkaista kuulematta Liikenne- ja viestintäviraston veroasiamiestä, jos veron määrä voi valituksen johdosta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

ajoneuvoverolain 48 ja 50 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoverolain (1281/2003) 48 §:n 2 momentti ja 50 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 48 §:n 2 momentti laissa 943/2018 ja 50 a §:n 3 momentti laissa 937/2015, seuraavasti:

48 §

Ennakkoratkaisu

Jos hakija vaatii, lainvoiman saanutta ennakkoratkaisua on noudatettava sitovana hakijan verotuksessa sinä aikana, jota ennakkoratkaisu koskee. Ennakkoratkaisuun ei saa vaatia 50 §:ssä tarkoitettua oikaisua, vaan siihen haetaan muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (/) säädetään. Päätökseen, jolla ennakkoratkaisu on jätetty antamatta, ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla. Valitusoikeus valtion puolesta on Liikenne- ja viestintäviraston veroasiamiehellä.

50 a §

Valitus hallinto-oikeuteen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, verovelvollisen ja muun asianosaisten tekemä valitus voidaan ratkaista kuulematta valtion edunvalvojaa, jos veron määrä voi valituksen johdosta muuttua enintään 6 000 euroa, eikä asia ole tulkinnanvarainen tai epäselvä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain (603/2006) 12 §:n 3 ja 6 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 247/2008, seuraavasti:

12 §

Muutoksenhaku

Valitusta käsittelevän hallintotuomioistuimen tulee varata verovelvollisen tekemästä valituksesta Veronsaajien oikeudenvalvontayksikölle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa vastaselityksen antamiseen. Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 44 §:n 2 momentissa säädetään asian ratkaisemisesta asianosaista kuulematta, hallintotuomioistuin voi ratkaista valituksen kuulematta Veronsaajien oikeudenvalvontayksikköä, jos veronpalautuksen määrä voi verovelvollisen valituksen johdosta muuttua enintään 3 000 euroa.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

veronkantolain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan veronkantolain (11/2018) 35 §:n 1 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 295/2018 vp

35 §

Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön pyyntö täytäntöönpanon kieltämiseksi tai keskeyttämiseksi

Hakiessaan muutosta Verohallinnon, verotuksen oikaisulautakunnan tai hallinto-oikeuden päätökseen Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö voi pyytää muutoksenhakuviranomaiselta hallintolain (434/2003) 49 f §:ssä tai oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (/) 123 §:ssä tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanon kieltä tai keskeyttämistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 19.2.2019

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri